ستار پيرزادو

سُورن سانباهو

www.sindhsalamat.com

ستار پيرزادو

سُورن سانباهو

شاعري

سنڌ ادبي اڪيڊمي، ڪراچي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سڀ حق ۽ واسطا شاعر وٽ محفوظ

ڪتاب جو نالو	:	سُورن سانباهو
شاعر	:	ستار پيرزادو
موضوع	:	شاعري
ڪتاب نمبر	:	35
ڇپائيءَ جو سال	:	2010
ڇپائيندڙ	:	سنڌ ادبي اڪيڊمي، ڪراچي
ڏس	:	مزنائين، پارس ميڊيڪل سينٽر مبارڪ شهيد روڊ، ڪراچي.
اي ميل	:	esaakhi@gmail.com
ڇاپيندڙ	:	البرڪت پريس ، ڪراچي.
قيمت	:	100 رپيا

ارپڻا

خاندان جي وڏڙي ، حاجي لعل بخش شيخ
جنهن جي نالي ڳوٺ ۾ مون پيدا ٿي اوهان
جي امانت اوهان تائين پهچائي سگهيو آهيان..

ستار پيرزادو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ترتيب

هڪ راءِ	7
بيت	13
دوها	31
سورٺا	37
گيت	43
چوءُسٽا	57
هائيڪا	61
ڏيڍ سٽا	71
نظم	75
آزاد نظم	85
غزل	141
ترائيل	156

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هڪ راءِ

شاعري ڇو ٿي ڪجي؟ شاعري ڪير ٿو ڪري سگهي؟ سنڌ ۾ هن دؤر ۾ جيڪا به شاعري ٿئي پئي،اها شاعريءَ جو ڪيترو حق ادا ڪري رهي آهي، تجزيو، پرک،يا اوک ڊوک ڪيئن ڪجي؟جيڪا بلڪل ڪجي، ڪو به ان ڪان مبرا ناهي پر ڪيئن ڪجي ۽ ڪير ڪري سگهي ٿو؟ اهي اهڙا سوال آهن جن جو صحيح جواب ته ڪو اهڙو ڏاهو پارکو ڏئي ٿو سگهي جيڪو ان فن جو ماهر هجي ۽ جنهن سان هر ڪو متفق هجي.

هڪڙو دؤر هو ، جيڪو اسان جي سنڌ ۾ فارسي گهوڙي چاڙهسي وارو هو ته ان ۾ سنڌيءَ بدران فارسي ٻوليءَ ۾ شاعري ٿيڻ لڳي ۽ اهو دؤر اسان جي شاعراڻي ادب تي ايترو ته ڊگهو وقت ڇانيو رهيو جو انگريزن جي دؤرِ حڪومت تائين ان جا آثارعام جام نظر اچن ٿا. اهي آثار اسان کي شيخ اياز جي شروعاتي دؤر تائين ملن ٿا. ان دؤر جا پيا نالا به ڪوڙ سارا آهن.

ان دؤر کان پوءِ شيخ اياز، شيخ راز، بردو سنڌي، نياز همايوني، شمشيرالحيدري، تنوير عباسي، امداد حسيني ، ۽ سندن دؤر جي مڙني شاعرن سوچي سمجهي نج سنڌي ٻوليءَ ڏانهن موٽ ڪاڏي، ان سان گڏ و گڏ سياسي وابستگي به شاعريءَ ۾ پنهنجا پير پختا ڄمائي ڇڏيا. جو هر سياسي نعرو شاعريءَ جي پيرائي ۾ لڳڻ لڳو.

ڌوڏ هن سماج کي،
لوڏ سامراج کي،
ٺاهه ڪو نئون نظام،
جو ڇڱو ڇوي عوام،
هي نظام آ خراب.
انقلاب، انقلاب ڳاءِ انقلاب .

شيخ اياز جو اهو نظم جڏهن ڪنهن سياسي جماعت جي حمايت لاءِ جلسي ڳاهه ۾ پڙهڻ جي لاءِ لکيو ويو هو. پوءِ هر ڪنهن ڏٺو ته شيخ اياز، شاهه لطيف پٺائيءَ سان سياسي جلسن جلوسن ۾ ڳائجڻ لڳو ۽ اڄ ڏينهن تائين پيو ڳائجي. شاهه لطيف ثقافتي حوالي طور ۽ شيخ اياز سياسي سجاڳي ۽ سُوجهه ٻُوجهه ڏيڻ خاطر.

ان ئي دؤر ۾ شاعريءَ جو ڪارج ڳولي لهڻ جي ڪوشش ڪئي وئي ۽ بنا ڪارج شاعريَ رد ٿيڻ لڳي. جڏهن ته شاعريءَ مان لطيف جذبا پر ڪري اوڏامي ويا جو رومانوي شاعريءَ کي ميدان مان اُڏاريو ويو ان حد تائين جو ان کي ڪٿي واهيرو ڪرڻ ئي نه ٿي ڏنو ويو. ماضيءَ قريب ۾ سنڌي ادبي سنگت جي دستوري گڏجاڻين ۾ اهڙي شاعريءَ کي ڪيترا ئي دوست پير کوڙڻ ئي نه ڏيندا هئا. پر"گهر ته اسان جو گوليءَ پنڌ تي" جهڙي شاعريءَ جي تعريف ڪرڻ ۾ دفتر ڪلي پوندا هئا.

اڃتو ٿيو ڇا جو سويت يونين ۾ پروسترائيڪا ۽ گلاسنوسٽ دوستن کي چرڪائي ڇڏيو ۽ انهيءَ کان پوءِ سويت يونين ۾ آيل پروسترائيڪا جي طوفان سنڌ ۾ ڪنهن جي ڪڪائين

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جهوپڙيءَ جيان جهوري هوا ۾ اُڏائي، نالو نيشان ئي ميساري ڇڏيو ۽ رُوبل رستن تي هوا ۾ ردي ڪاغذن جيان اُڏامندا رهيا، جن کي ردي ڪاڳر ڪوٺي ڪو به هٿ ۾ کڻڻ جي لاءِ به تيار نه هو ته شيخ اياز سڀ کان اول دانهن ڪئي ته مون اڳ جو ڪجهه لکيو هو اهو ڪميونسٽس جي چوڻ تي ۽ ڪين خوش ڪرڻ جي لاءِ لکيو هو تنهن ڪري مان ان تان هٿ ٿو کڻان ته سنڌ ۾ شيخ اياز تي ڄُلهن جي بوڇار مچي وئي. جتوڻيڪ شيخ اياز پوءِ به شاعري ڪندو رهيو پر سندس خيالن ۾ ڪافي ڦيرو اچي ويو ۽ ائين چئي نه ٿو سگهجي ته سندس ہي ڪيل شاعري اڳ ڪيل شاعريءَ کان ڪو گهٽ فنائتي يا جذبات جي وهڪري ۾ نه آهي پر سندس جذبن ۾ ڪي قدر تبديلي اچي وئي هئي.

هُونءَ منهنجي خيال ۾ شاعريءَ کي اڳ درست ڏگ جيڪڏهن شاهه لطيف ڏيڪاريو ۽ پنهنجي ذات، ڌانءَ، اُڏمن، احساسن، ٻولي، ثقافت ۽ سنڌ جي مسئلن تي نظر واري حالت ڪانئس ٻوليءَ جو سوءُ سڪڙو بچاءُ ڪيو، ہي صورت ۾ سنڌي ٻولي هجي ئي نه ها.ته وري ان کان پوءِ پاڪستان ٺهڻ، اردو ٻوليءَ جي هلان ۽ انگريزي فلسفين جي ڇهه ڪي شيخ اياز جي شاعريءَ ۾ مثبت خيالن،ٻولي ۽ سياسي لاهن چاڙهن کي نظر ۾ رکي، ٻولي ۽ سنڌ جو بچاءَ پڻ ڪيو.

سنڌڙيءَ کي سر ڪير نه ڏيندو،

سهندو ڪير ميار اويارا

يا وري ٻوليءَ جي سادگيءَ ۽ حسين جذبن هي ڳانڍاپي جو هي مثال ڏسو :

ڪرايون ڳچيءَ ۾ وجهي ڪانڊ ڪي،

ڏسي وڄ وينگي ڏري تي پئي

اهو ڪانڊ ڪهڙو انهيءَ کي ڏسو،

سهاڳڻ ته ٻهه ٻهه ٻري تي پئي

انهيءَ پيرائي جي شاعريءَ جي به هڪ لهر اُٿي،پر وري سنڌ جي مٿان اڄڪلهه جيڪي سياسي ڪڪر ڇانئيا آهن، انهن جي ڪري اجوڪي تقاضا سنڌي شاعريءَ کان اهو ڪجهه گهري رهي آهي جيڪو ڪجهه ون يونٽ ٽوڙڻ جي لاءِ ادبي محاذ تان جدوجُهد طور ڪيو ويو هو. اڄڪلهه ته سنڌ تي هر قسم جون ڏڪيائون آهن ۽ هر قسم جون ڄُلهون ٿي رهيون آهن. پاڻي ناهي، سنڌوءَ جي سڪڻ ڪري ڄَرُ به ڪارو ٿي ويو آهي تنهن ڪري سِنڌ جي سونا سونا سنگ اُپائيندڙ ڌرتي ڪلراٺي ٿي وڃڻ ڪري سنڌِ تيڻ لڳي آهي. منهنجو ڳوٺ جيڪو سِنڌوءَ جي ساڄي ڪپ تي، موهين جو دڙو لڳ ۽ درياهه شاهه کان فقط اڌ ڪلوميٽر جي مفاصلي تي آهي، اتان جي ڄَرَ جو به پاڻي پاڙو ٿي ويو آهي. لاڙ جي ته لکين ايڪڙ ان اُپائيندڙ زرخيز ڌرتي سمنڊ ڳڙڪائي ويو آهي ۽ ڪيترا ئي لک ايڪڙ زمين ڪلر ۽ سم ٿي وئي آهي. اهڙي دؤر ۾ جتي حڪومت جو مثبت رويو هئڻ ضروري آهي ته ادبي محاذ تي اديبن جو پنهنجي مورچي تان سنڌي عوام کي ڪنهن ڌانءَ سان ڏاهپ ڏيڻ جي ضرورت آهي.

اسان جي وڏڙن جيڪا غلطي ڪئي، اسان انهيءَ جو ڪيتو لوڙي رهيا آهيون .محترم حسين هارون جيڪو اڄڪلهه پاڪستان پاران گڏيل قومن جو نمائيندو آهي، تنهنجي چواڻي ته آمريڪي ماهرن جي تحقيق مطابق 2035ع تائين سنڌو درياهه سُڪي ويندو ۽ سنڌي ماڻهو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

لاڏو ٻڌجي ويندا . ان کان سواءِ ڊاڪٽر مخدوم احمد حسين چواڻي ته هڪ تحقيق مطابق هن صديءَ جي آخر تائين ڪيتريون ٻوليون ختم ٿي وينديون، انهن ۾ سنڌي به هڪ ٻولي آهي. اها رپورٽ يا تحقيق اسان تائين ڇو نه پهتي آهي ، جنهن کي نظر ۾ رکندي سنڌي ڏاها ڏاناسرا ماڻهو اٿي ڪا هلچل هلائين ، سنڌي سياسي جماعتون ڪي تحريڪون هلائين، ڇاڪاڻ جو اسان جي ملڪ جو عوام گذريل 62 ورهين جي عمر ۾ به ساڃاهه جي ڪوٺ مان پيو گذري .
تعليم جي حوالي سان ڊگريون رکندڙ نوجوان روزگار لاءِ واجهائي رهيا آهن پر ڪين حڪومتي واعدن مان اعتبار ئي کڄي ويو آهي ،تنهن ڪري سندن ڌيان ٻي ڪنهن به ڳالهه طرف وڃي ئي نه ٿو. سنڌ ۾ ڪو به مثبت ترقيءَ جو ڪم نه ٿو ٿئي ۽ جيڪڏهن ڪو آهي به ته ان جي پوري ٿيڻ جي اميد سرڪاري ڪارندن کي به گهٽ آهي.
سنڌ جي سياسي اها صورتحال ۽ ماضي قريب ۾ اغوي ،ڦرون ، ڌاڙا لٽ مار، قتل و غارت ، ڪارو ڪاري ،هڪ طبقي جو ٻئي طبقي تي دينا داسٽي ويل وهائڻ ،سنڌي ماڻهو هڪڙي ڏڄي مان نڪري ٿو ته ٻئي ۾ اڙجي ٿو پوي . هر ڪنهن کي پنهنجا مفاد پيارا باقي سڀ هچارا. اهڙي معاشرتي صورتحال ۾ سنڌ جو اديب ، شاعر ، ڏاهو ڏاناسرو وڏيڪ زميوار بنجي ٿو. تنهن ڪري ڪا ادبي جماعت ، خاص ڪري سنڌي ادبي سنگت ئي سوءُ سيڪڙو فعال ٿين گهرجي ۽ اڳتي اچي ادين جي سرواڻي ڪري ، وڏڙن کان رهنمائي حاصل ڪري کو گس ڪا واٽ ، ڪا ترڪيب ، ڪا ترتيب نوجوانن ۽ ايندڙ نسل جي لاءِ جوڙي وڃي جيئن ايندڙ نسل کي چئي سگهجي،

زندان جي در و ديوار تان،
جو به آهي لنگهي،
ڪنڌ پاسي کان چئي،
جُهد منهنجي جو ته آ شاهد اجان.

مون کي ايترو ئي چوڻو هو ، باقي سنڌ جو اديب، شاعر هن وقت پنهنجو گس وٺڻ ٿو گهري ته ڪيس ڏهه ڀيرا سوچڻ گهرجي. باقي،

اسان اُميدن جا ڏيئا ،
ڳل ته ڪندا ئي نا هيون ،
اسان پنهنجو رت سيٽ ڏئي،
ان جي وٽ سوريندا آهيون.

پنهنجي شاعريءَ جي باري ۾ مون کي ته چون ٿي نه ٿو جڳائي. ساٿ سالامت ،صحبت باقي.
ستار

تاريخ : 22 مارچ 2010
ڏس : سنڌ ادبي اڪيڊمي،
مزنائن فلور _ پارس ميڊيڪل سينٽر،
مبارڪ شهيد روڊ، ڪراچي
اي ميل: sattar_pirzada@yahoo.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڇپيل ڪتاب

- پيغامبر (3ايڊيشن) ترجمو 1985ـ1989
  نيو فيلڊس پبليڪشنس، حيدرآباد
- مون کي محبت آهي. ترجمو 1996ع
  نيو فيلڊس پبليڪيشنس، حيدرآباد
- تيرهون سج، ترجمو 1999ع
  سنڌ ادبي اڪيڊمي، ڪراچي
- ويا جي هنگلور، سهيڙيل 2000ع
  سنڌ ادبي اڪيڊمي، ڪراچي
- سرمد شهيد، ترجمو 2002ع
  سنڌ ادبي اڪيڊمي ڪراچي
- وڏا وڻ وڻڪار جا سهيڙيل 1997
  سنڌ ادبي اڪيڊ مي ڪرا چي
- آوارا اردو ترجمو شيخ ايار / ستار 2008
  سنڌ ادبي اڪيڊمي ، ڪراچي
- سيئي جوين ڏينهن ڪهاڻيون 2008
  سنڌ ادبي اڪيڊمي ، ڪراچي
- آدرشي انسان سهيڙيل 2009
  سنڌ ادبي اڪيڊمي ، ڪراچي
- قصائد پاڪ سهيڙيل 2009
  سنڌ ادبي اڪيڊمي، ڪراچي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

بيت

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏسٽو آهي اڄ، ڪاڏي ليٽي اُٺ،
وچون سارو ٻٽ، ماٺڙن آڏو مامرو.

تون ٻه اوري اڄ، ڪيڏو تي ٻاڪريوم،
سانجهي تي ساريوم، هاڻي رات رمي وئي.

ڪنيا ڪنواري، رات پياري، سوچي تڪي اُپ،
سچو نڪري ٿيپ، لالڻ لا نئن سان ملي.

بند ٿيندا ٿي نا هن، ماٺڙن وات پرين،
چو تي ڏيان ڏرين، چرچو ٻڌي پانهنجو

هٽي ڪيڏيون جهمريون، پر ٽائيڻ پٽ ڪي،
کهڙي ڪل چٽ ڪي، سڪائون باسيئي ڪيتريون.

سهرا سمورا، ٿيو جني ڳاتيا گهوٽ لئه،
ڪين ٿينا سي پورا، تنهنجا باسيل پلوڙا.

وهاري ونواهه ۾، اتنو ڪيڏو لائي،
ڦيرا ڪيڏا پائي، سخي شاهه جمال تي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رتو ويس ڍڪي، پارائي ڳهہ ڳنا،
ڪَيَئي راج ڪنا، شاديءَ لئہ چوڪري.

نيا ٽيون سيا ٽيون آئيون، ڳاتائون سپ ڳيچ،
مينديءَ ٻوڙايئي چيچ، لڪي لڪي گھوٽ جي

لائن واري ويل، ڏانيئہ سپ ڏانوڻ،
پوءِ نہ تيا چوميل، لانئون ڏنئي لال.

نيڪيتيءَ جي ويل، گل چوندا يئہ گھوٽ ڪان،
تي نہ سگھيا پر ميل، گھوٽ ونيءَ گھر ۾.

ڏيئي لوڻ ٻڪ ۾، تو جي وٺايا هٿ،
سي نہ رهيا سٿ، ساڳي آءٌ اڪيلڙي

ماءُ لڏيون مون لائون، جڻ تہ تيو هو ڏوهہ
ڪنهن ڏي ڏيان ڏوهہ، قضا مون سان هينئن ڪيو

تو تہ گھٽيون ئي ماءُ، باسيون باسيون شاهہ تي،
پر ڪو لونءَ لڳاءُ، مون نہ پاتو وَر سين

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مون ٿي رنو ماءُ، تو ٿي ڳاتا سيهرا،
ساريون پينر پاءُ، لائون ڏنيون لاڏ ما ن.

آءُ ڪٽان ٿي سُنهن، منهنجو نا هي ڏوهہ،
لکيو منجهئين لوهہ، پڙبو، پيار نہ مليو

گل ڦل گاهہ گسن، چوءُ ڏس ٿي سرهاڻ،
وسي ويو وڏڦڙو، وڻ ٽڻ ٿا وهسن،
پرين شال پُرجهن، منهنجا سندا مامرا.

ٻُڪنَ پيلا گلڙا، ڪونڪ ڪئي قطار،
مُونِي آئي منهنجي آ، موني پڻُ تون يار،
تو ڪان ٽيندي ڏار، گهنگهر گهاريان ڏينهڙا.

اڄا ڳمل ايوٽيءَ جا، ٽاري ٽاري ٿي ٻهڪي،
ڇَنُون ڇيها جهرڪيون، ٽِيٽِيهر ٿي ٽهڪي،
منهنجي سڄي مهڪي، تو ڙي ڏينهن ٽپي ويا.

پيرون ڪيڙن ڪوڙ، ڪامنهن جهليا ڪارڙا،
ٽڙڳي پاٽيءَ پاند ۾، جهول پرن ٿا ٻارڙا،
تو ڪيئن مون پارڙا، وسريا ورڻ ڏينهڙا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رهي پئُہ راتڙي، وس منداٽي مينهن
ڪيڏ و مونکي نينهن، ٿيهارايو ننڍ جاڳ

ماڪي لاهي موتيا، ڪنن ڪر ڌس لوڻا،
ڪاڙهي ڪاڙهيا ڪيترا، ڪرا تيوڙي ڪوتا،
تاڏل چاٽي ڏيئڙي، خص خص باداميءَ ڦوتا،
ڏوهيا ۽ سيب پوتا، ڪڙم سچو ئي ڪيم ٿبي.

رنبي ساريون سهاڳڻيون، برت تيون پرينِ،
ڪيڏا نيا ز ڪرين، ڳائي لاڏا لاڏ مان.

ڪيڏي پيڙا سفر جي، جهوري وڏو جي
پرين اوڏو ٿيءُ، تہ لهين تڪ سفر جا.

ڏنم توڪي ڏاج ۾، لڙڪ اکين لاڙي،
ساهہ نہ آئين ساڙي، جڏ ائي هن جيءَ کي

سانجهي سپون سمنڊ، لهر لهر آلاٿ،
ڪيڏ ا اونچا ڳاٿ، ڳڙڪائي وينو سمنڊ آ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

باک ڦٽيءَ جو ماک، جرڪي لٽيءَ جي لام،
راتِ صبح ۽ شام، ماٺهو سڀءَ سڪائيا.

ويڙو سج لڙي، پهتا نہ پانڌي يار،
جن لئہ سڀ جمار، جهجهان جهران جوءِ ۾

مونکي کهڙي ڪل، جهريو جيءُ نہ جڙٽو،
پيهر نا هي ورٽو، ويو، ورندو ڪين ڪي،

مونکي کهڙي ڪل، دم نہ پنهنجي وس،
موت ڪيڏي هٿ ڪس، جهپي سا هہ سرير کان.

مونکي کهڙي ڪل، رهندو هڪڙي رات،
جيءُ ڏئي نا جهل، جهري جهجهي جوءِ ۾.

مونکي کهڙي ڪل، ايندين نہ موٽي ماڳ،
پير ڦريون ۽ ساڳ، تو بن وٽندا ڪينڪي

تنهنجا ينا نيڻ، منهنجي ننڊ ڦٽي،
تو لاءِ آءٌ مني، سوچي ستس ڪينڪي،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پنـــي ســـــاري پـــونءِ، لـــڙي ويئـــي رات،
نڪـــي نڪـــري تـــات، جنِـــين جهـــوري جنـــدڙي

تـــارا گـــل ڦـــل بـــاغ، چنـــڊ چتـــاٽو چـــوڌار،
ڪوليـــا تـــو جـــو وار، اوند هـــ ســـڀ ڍڪـــي ڇـــڏ يـــا.

آءُ اگـــــر تــــــو ســــــاڻ اوريـــــان انـــــدر اور،
ســـوَ ســـوِ پيـــرا گهور، ٽينـــدا منهنجـــا انگـــڙا.

تنهنجـــا ســـارا انـــگ، جـــرڪن چـــوڌ هينءَ رات،
ســـاري وڳـــر جـــي وات، تنهنجـــي آهـــي ڳـــالهڙي.

تـــو لئـــ ڪهـــڙي ريـــت، تـــو ســـان ســـڀ جـــي پريـــت،
تـــو ســـان جيڪـــا پريـــتِ، ڪـــنهن ســـان ڪـــين ٿئـــي.

ماٺـــا مـــوهن ڪـــينڪـــي، مـــوهن تـــا ڪـــي پـــول،
جيڪـــي منهنجـــي جهـــول، آ ڇـــيم ســـي ادب ســـين.

اڪ لڳـــي ئـــي ڪانـــ، ســـوچي ســـاري رات لـــڙي،
مٿـــان چنـــڊ ڪـــڙي، چوريـــو منهنجـــي چـــتّ ڪـــي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تارا کجکو رات، متان تيو ماٺهن،
کيڏي انـي هيل آ، ڳاڙهسري برسات،
هر کنهن وائـي وات، کونڌر کنا کيترا.

تون سارو سچ پرين، آءٌ کوڙو کچ،
محبت ٻاريو مچ، آءٌ کي اوڏو عشق جي.

تون تہ سهائو سج، اوندهہ تو لئہ ناهہ،
ٿيئہ کٿي تون ساهہ، روشن کريو رات کي

پرجهيم هاٿي پت، چاهي مايا موهہ،
کنهنجو کونهي ڏوهہ، هر کو چاهي مون ملي.

چندن سندِي چِمکَ، سڄڻ سندي سِکَ،
کانہ رهي تي لک، وکري وجي واءَ ۾.

جهومر جهومن جيئن، تو جهومي اٿي جيءُ،
کهڙو پرين آ هيءُ، ڏٺي ساهہ سيبائيو.

ساڏو سوا سور، جوڳي بنا جاڳ،
ڏنو ٻڌو کينکي، بنا راڳيءَ راڳ،
جهاڳي جهاڳ اَجهاڳ، پانڌي پهتا پِرَ کي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڦُرُ ۾ سُرندو، جڏهن ڪَنَ پيُن،
ڇاتو ٿي چاڙهڻ، سِر سوا نہ گهرندو.
چارڻ نہ چرندو، ڇورئي ڇنگ ٻنا.

گهائي ڪا گهُورن، ڪنين اڙايو انگ،
ڪنين ڪاتيا قيد ڙا، ڪنين ڇنايو ونگ،
ڪنين ساريا ساٿيا، ڪنين ساريو سنگ،
جاني جنين جُنگ، ٻڌن ٻولن ڪينڪي

اسان رات اداس، سوچيو وينسي سنڌ تي،
ڪيسين رهندي راتڙي، ڇوڏس هيئن اماس،
آيو جهوني واءَ سان، رانول رتو واس،
ڪنهن کي نا هہ قياس، ساڙيندي سنڌ کي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نذرِ اياز

ٻڌ ٻڌ هاڻ اياز ڳائجن تنهنجون ڳالهڙيون،
سارا تنهنجا ساز، گهر گهر گونجن ڪيئن پيا.

ٻڌ ٻڌ هاڻ اياز، تنهنجو هي پيغام،
ڪيئن ٿيو آ عام، ڪنڌ ڪنڌ پهتو سنڌ ۾.

ٻڌ ٻڌ هاڻ اياز، تنهنجون هي وائيون،
ٻاجهاريون ٻايون، ٻولن جهوليءَ ٻار سان.

ٻڌ ٻڌ هاڻ اياز، تنهنجا گيت غزل،
ڪانهي جهڙ نه پل، ڳائجن ڳوٺ ڳلين ۾.

ٻڌ ٻڌ هاڻ اياز، پنهنجو سچ چيل،
توسان قول ڪيل، پاڙين سنڌي جوانڙا

ٻڌ ٻڌ هاڻ اياز، ڳايل پنهنجا بيت،
پرٻر ٻهڪن ڪيت، جر جر جرڪن جوانڙا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سمجهج ماڻ ايا ن، مقصد پنهنجو ماڻيئي،
پرجهي سون سا ڳالهڙي، لڏ و تنهنجو راز،
تنهنجو هي آواز، بڏ و هر هڪ پيا پڙيُ

تو سان ڪهڙي ريس، تو وٽ لفظن کاڻ ،
حياتي وڏيري ماڻ، پرج جهولي سنڌ جي

تنهنجي هيءَ ٻولي، جيڏي ٻاجها ري آهي،
تيڏي تکي گولي، جي ٻوليون ٻئي ڍنگ سان.

موتين پوئين هار، تنهنجا لفظ لڙهيون،
وجين ايئن مڙهيون، ڪهنا لفظ صراف جان.

تنهنجا جو ٻه پڙهي، وايون گيت غزل،
جيءَ اڇي نه جهل، ان جي ننڊ ڦٽي پوي.

منهنجي نيٽئون ننڊ، چاڪئون ڦٽي رات،
مونکي ڳولي ذات، لڏ و آهي لوڪ مان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڳوٺ جي سار

ٻجهي ٿي ٻلهڙيجي، دڙي پاسي دادلي،
جهوري جنهين جي، رات و ڏينهان روح ۾.

جنهن ۾ ڇاپي مون، پيرين پنڌ ڪيو،
رهان ڪيئن سڪيو، ان جا ساري ڏاڪڙا.

سارون سنڌوءَ ڪپ جون، اڇن سونن ساڻ،
پانيان پنهنجو پاڻ، پرزا ڪيان پٽ تي.

اتر شاهه جمال، ذڪر شاهه ملوڪ،
ٻوڙي سگهي ڪينڪي، جنهن کي سنڌوءَ ڇال،
ٻڌيو اتان جو حال، هيئون هجي ٿو وڃي.

ڳوٺ مٿان چنڊ، چمڪي چوريو چت کي،
ڳُڙي پيو گهنڊ، پرهه ڦٽي پريات جو

سٽي سناريم سيڻ، ورهين ڪين وريا،
سيئي سور سٽريا، چٽڪي منهنجي چت ۾.

موت نه ڏسي منڊ، هوت نه ڏسي حال،
ڪڏهين ڪري ڀال، اچي هوند اڻ هوند ۾..

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ٽڙ، ڪيڪڙو ۽ واري

ڪڙڪڙ آهي ڪيڪڙو، رڻ پٽ جو راڪاس
ڏاري ٿو آڪاس، هن جو هي آواز.

ساري واري سڄ، وڻ نه ڪو وانگي،
ارها سرها سانگي، سونهن ديس وٿاڻ ۾.

پيرون پڪا پوئن، ترڪي تڪو تباءِ،
جهولو جهٽي واءُ، ماٿهن لنگ اُساٽيا.

ڪاري واري ڏينهن، ڪڏ هن ٽرندي رات،
ماٿهن ڪاڏي مات، ڪيڏ ي سڄ الاءَ سان.

چٽڪي ڪِٽڪي ڪرهو، رڙهي نه، راڙا ڪري،
پاٽي ناهي پنڌ پري، هلي ڪيئن هيج سان.

واءُ سچوئي واسيو، تنهنجي سڳنڌ ساڻ،
تنهنجا سيئي ماڻ، من موهيندا ميان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اوتي پوني پد متي، ڪڏ هن وُنو ميَنهن،
ڏکيا گڏ رن ڏينهن، لاٿو لنب سڙي ويو.

رڻ تي ڪهڙي رات، توڙي چمڪي چنڊ،
گڙي نہ تو جنڊ، تہ سونهن اَسونهين لڳي.

هيءَ جا ڏيءَ ڏ را ڙ جي. آهہ ساماڻي ڪالهہ،
ڳهيليءَ جي ڳالهہ، واڙي واڙي وات تي.

ڪهڙي ڪريان پت، توسان پنهنجي ڳالهہ،
منهنجي ساري زندگي ،منجهيل جهڙي سٽ،،
جي سليان تو سان سور،تہ ڪلي پوندم ڦٽ،،
سا هہ تئي تي گهٽ، ، ساري گڏريل ڏينهڙا.

سليم ساري پت، جيون جا بہ پرولي،
ٻڌي جهوليءَ ماءُ ۾ ،ٻا جهاري سا ٻولي،
جاپي مرڻ وچ ۾، زندگي ڪيئن رولي،
جيتي ويا جڳ ڪان ،خالي جنين جهولي
جيڪا وهي پولي،جاڻ اها جاٽي وئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چوڏيل ۾ چنڊ

تنهنجو چهرو چنڊ ، آئيني ۾ جرڪي،
منهنجو من مَرڪي ،اولڙا اکين تي پيا.

تنهنجو چهرو چنڊ ، لڏي آئيني منجهه،
من، تي ٿيو ائن منڊ ، اکيون آئيني ڪتيون

ڳاڙها تنهنجا ڳل ، اکيون هرڻيءَ هار،
ڪمڪمر، ڪارا وار، اکيون آهن آڳميون.

شيشي ۾ چاچول ،سارو جسم چلي پيو،
سڀ ڪي ملي پيو ، ڪيڏو ساءُ سرير، جو

ننڊ اکڙيون نينگريون ، ڏاري ويٺيون ڪنڌ،
ساٿو سَنڌُ سَنڌُ ، اڃان پنڌ اڳيرو.

آئيني ۾ خوبرو ، ڪلهي ڪنڌ ڏاريو،
منهنجي من واريو ، پري ڪان ئي پاڻ ڪي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڳلن جرڪو سڄ جو، آئينيءِ مان اولڙا،
ائين تو جو پورڙا، اکيون ڇنيي ورتيون.

صوفن جهڙا ڳل، اکيون ڪارا انگور،
هن جي ترڇي گهور، گهائي رس گا ڏئين.

تو لئه ڪا تشبيهه، ڪا نه سجهي تي ڪامٽي،
ائين ڏانوڻ ڏانوتي، اِڪ نه مدن جي د لڙي.

آئيني ۾ تنهنجو چهرو، ائين تو جهولي،
ڪڪرن مان چنڊ تو، چڪور ڪي ڳولي.

اونڌا يئمانا ڪرى، بند ڪيئي مڌ شالا،
پياسا ڪٽي پيء رجن اجارا موتيو.

ڳل متان هٿ آڱريون، چنڊ متي سادل،
نڪري جهٽ پل، چنڊ چتاٽو پيو ڪري.

ستي سارين ڪان، ڪنهنکي تي پر يسائين،
نه تي جو ڳالهائين، سرتي سمجهيم سيکي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

آئيني ۾ چهرو چنڊ، جهولي پينگهي جيان،
منهنجو من ميان، آهه ڪنديو آن ڏي.

اکيون کولي تو، سنواريا تي وار،
جڻ ته ٻولي تو، ڏني پڪ پريت جي.

اکيون کولي تو، سنواريا پئي وار،
تنهنجا سارا پيار، پرجهيا مون پرين.

اکيون کولي عجب مان، ڏٺي پنهنجو پاڻ،
هيڏي ڪيئن سرهاڻ، نڪتي منهنجي ننڊ ۾.

پر ۾ سکيءَ ساڻ، سوليئي جيڪي ٻولڙيون،
تڙڦي من ڪئي نساڻ، ٻڌان ٻاجهارين کي.

ويندي هڪ نظر، وڌم نوتي پوپري،
وٽينءَ مونکي اونري جيئن ياڪر ۾ هجين.

چمڻ جهڙا چپڙا، چهڻ جهڙيون ڇاتيون،
ڪيڏيون آهن آتيون، اکيون اربيليءَ سنديون.

پر ۾ تنهنجي سکي سونهين گل گلاب جيان،
گهوريو ڪيئن نه وڃان، پرين! پرڏيهه جا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

دوها

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هار ڪري سينگار، جڏهن ڪنياڻ تو پيئي،
هاڻ لڦتا نا چٽي، منهنجي من، جا ميئي.

هار ڪري سينگار، تو جو ڪيڏي گهور،
موهيو منهنجو مَن،، جنهن ڪي دل اک انبور.

آءُ هلي هڪ وار، ٿلي، اڱڻ اجاري وچ،
من، ۾ مائي چٽنگ مسني، پنيت ٻاري وچ.

آءُ هلي هڪ وار، ڪلي پريائي وچ هي من
ساهه نہ تو سيبائي سرتا ،ڪامي تو مون تن.

جيڏي ڪاري رات ،تيڏا ا روشن نيڻ،
ڪيئن نہ ٻڪجن تن سان ، منهنجا آتا نيڻ.

ڪيئن ياد ڪيانس ،سڄڻ وسري ٿي نہ تو،
ساهه ۾ ساجن رهي ، ذهن ۾ اُسري ٿي نہ تو.

ڳالهہ ڪنهنجي ڪيان. ياد بس هڪڙي اتم ،
ڪنهن کي ڪيئن ميان، هن ٻڌائي ٻاجهہ سان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اکڙيون کول تہ اوتيان تن ۾، پنهنجي من جي جوت،
اوندا هيون سڀ روشن ٿيون، منهنجي دل جا هوت.

ڳاءِ اتي ير راڻو هاڻي، تي وٺي آ پرڀات،
من ۾ کو مانداڻ مچي، ڪيڏي آهي سانت.

جنهنجا ڳل گلاب کڙيل، نرگس جهڙا نيڻ،
سي ٿي منهنجا ساجن سرتي، سي ٿي منهنجا سيڻ.

اٺ اڇا رو پيت ٻڪيو، اُڪلي کهڙو پنڌ،
اوٺي وينو واجهہ وجهي، ناهہ وچاڻو هنڌ.

اپ ٿي ناهي چنڊ سڪي! تا تارا ڪل ول ڪن،
ساريم پنهنجا سيڻ سڪي! مونکي موهيو جن.

آءُ اوهان جي آهيان پيارا، ٻئي جي ناهي ڪاڻ،
تون ٿي موتين مالها آهين، تون ٿي هيرن کاڻ.

لائي پريت نڀاهڻ سرتا، آهي پنهنجي ريت،
موهي ماڻن سان نہ مارج، جڙ ڪري نا جيت.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪُجي ڪير سگهي، ڪنهن جيَ آهہ مجال،
تہ واڌو ڪيئن هلي، منهنجي جان جمال.

تنهنجي ڪارن وارن نيارن ، موهيو منهنجو من،
تنهنجي نيڻ نهارن تي ، تڙپي اٿيو هي تن.

ساٿي ساري هنجون هاري، هيءَ ايا ٽي ڪير،
رات نهاري سج اياري، ڪنهنجا گهٽ ۾ گهير،

اڪيون هي نہ اوپريون ، صدين جي سڃاڻ،
هلي آئيون پاڻ، منهنجو مان مٿي ڪرڻ.

مان آهيان آواز، وڪري واءُ ۾ وڃان،
تڙ تڙ تي پرلاءُ، ٻجهي ٻُري ٿيو اڃان

تارا تنهنجو ڏوهہ نہ آ، پلي پيو تون ڪلُ،
پري آ مون ڪان ساجن، تون ئي هن سان ملُ،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رات وسايم وڏ ڦڙو، تو ڪي ساري سيڻ،
ڪنهن جا ساريم ڪين ڪي، سرتين ڏنا جي ويڻ.

ڳاءِ اتي يمر راڻو هاٽي، تي وئي آ پرڀات،
من ۾ ڪو مانڌاڻ مچي، ڪيڏي آهي سانت.

آئون اوهان جي آهيان پيارا، ٻئي جي نا هي ڪاڻ،
تون ئي مون لاءِ موتين مالها، تون ئي هيرن کاڻ.

تنهنجي وارن ڪارن نيارن، موهيو آ هي منُ،
تنهنجي نيڻ نهارن تي يمر، تڙپي اٿيو هي تن.

سورٺا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سُتي تنهنجي سونهن، نکري آئيني منجهان،
دل سان ڪئي وِرُونهن، وسري ڪيئن وجود کان.

ڪنهنجي نا هہ مجال، ايند ن روڪي راهہ،
پورن متان پال ، ڪري قرب قريب تو.

رُتّ تي رات اُتي، برکا بوند بهار جي،
لتي مونجهہ مٽي ، سائون سرس ڦولاريو.

پنڌ نہ پراهون، جي هلين هئين سانڍ ،
ٿورو اڳا هون ، ساجن آهي سات ۾

لڙي هيل تہ آءُ ، ڏس تہ اسان جا ڏاڪڙا،
سڌ نہ سات سماءُ ، کهڙو ويل وهي ويو.

اهي ئي ياد ڪرين، جن وساريو هجيس،
سي ڪيئن سارين ، جن جي ساهہ پسا هہ ۾.

تو سان پنهنجو سنگ،سنيران صديون اڳي،
منهنجو هر هڪ انگ، جهومي تنهنجي گيت تي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

لڪيم جيڪي بيت، چهرو تنهنجو ڏسي،
لهرون لهرون ڪيت، متان چنڊ ڏسي پيو.

چڙهي مٿي چوٽ، ڏسي بيٺو چنڊ تو،
جيڏا اونچا ڪوٽ، اوڏو ظلم زمين تي.

تون به اوري آءُ، توڏي آءُ رڙهان پيو،
منهنجو ٿهريو تانءُ، پرچ پنهنجي پاڄه سان.

ماڻهن وات نه ڪي ڪوهه، تيٽا نا هن بند،
ڏس ڪيڏا سهٽا توهه، گدرا تيندا ڪينڪي.

تون به اوري تنيءُ، ڏس منهنجا ڏاڪڙا،
سيارو سارو سيءُ، لهي ڪين وجود جو

نهه نهه ڳوڙها نيڻ، ٽپڪي پاند پسائيو،
پنهنجا سيئي سيڻ، ساريم ويني سانت ۾.

تنهن جو چهرو چنڊ، تارا ڏسجن ڪينڪي،
محبت وارو منڊ، مون تي مڙهجي آ ويو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

لڙئـي ســج لهـرون، واريءَ جـون واتـن تـي،
پويــاڙيءَ پهــرون، ورن ســي وتـــاڻ ڏي.

اوريــنــدي اورون،اُيريـــو ســـج اُلهـــي ويـــو،
آيــون تـي ســارون، اونهــي مــان اوج ســان.

کـا لهـا نکـر کانـگ، کـنـديءَ وينـو ٽـاٽي،
ساتيئڙن جـو سـانگ، آهـي منهنجـي پـار ڏي.

وريـو ڏکـڻ واءُ، مونجهـه لتـي مـاڳ تـان،
هاٽي پرين تون آءُ،گڏ جي گهاريون راتڙي.

مـونکي کهـڙي کـل، وري ورنـدين کـين
کري سـگهان نـا پـل،متو مـن مانـدو تـئـي

اتـي پانـدي يـار، پـورج پـرينءَ پـار ڏي،
ستي وينـي سـار، تـوکي جـنهن جـي جـيءَ ۾.

اتـي پانـدي يـار، پـورج پـرينءَ پـار ڏي،
ستي ويني سار، تـوکي جـنهن جـي جـيءَ ۾.

آءُ تـه گـڏجي گهـاريون، ٻـن وڃـوڙو پـوءِ،
آءُ تـه جند ڙي واريون، تو تان سانجهه صباح.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

كيڏا پختا ٻڪ هيا، نظرن جا تو منجهه،
سارا سوين لڪ هيا، تنهنجا ٻول پرين.

اچي عشق امام، ڪيو قرب ڪلام،
سٺم جيئن سلام، تيئن پختو پيچ پيو.

آءُ اگر تو ساڻ، ڪيان روح رچنديون،
چند ڪتين ساڻ، تڪ ٻڌي ٻڌ ندو رهي.

سڪان ساري رات، ايرئي سان اَيِري تيان،
وائي پوءِ پي وات، مونکي ساجن جي رهي.

ڪانهي ڪابہ ميار، توتي منهنجا يار،
آهي مون چمار، اُڪنڊي ا زل ڪئون.

رهي منهنجي روح، ساجن ساه سرير ۾،
سانجهي ساڻ صبوح، ڳُجهي ڳرهيان ڳالهڙي.

هيڪل وَسُوري آنءُ، آهيان تنهنجي آسري،
وٺيو تنهنجو نانءُ، جڏو جيءُ جياريان.

مان نہ پنهنجي وس، سڀ ڪي تنهنجي وس،
ڏانءُ پرين ڪو ڏس، تو سان پريت پختي ٿئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

گيت

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

- تنهنجي سار ستائي.
- تون آن آيو هيل،اويري ويل.
- وسڪاري ويل نہ آ.
- سينو آءُ ڪيئن تو سان سا هيان.
- آءُ تہ بهارون پيرو ڪن.
- نہ ڪر پڇتاءُ منهنجا ياءُ.
- نيڻ ڏين ويڻ.
- وس وس او مينهڙا!!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تنهنجي سارسنائي

سا جن !

پل پل ٿي تڙپائي

ڪيڏا ڏينهن وچوڙي پيڙا، ڪين لڌي تو ڪا سار،

ڪيئي چوڏ ماسا گذ ريا، لنگهي ويا سوين بهار.

ڪونج لنگهي ڪرلائي

ساجن!

پل پل ٿي تڙپا ئي

هيل اچي ڪر ميل، ڏ ڪئي هن ڏيل سندو ڪر دارون،

ساهه سڪي ٿو ريجهي ڪين، ڪري توهان لئه ڪارون.

سورُ اند ر جڙ لائي

ساجن!

پل پل ٿي تڙپا ئي

واجهه وجهان واجهائيان، سڌ پڙاڏا ساريون واتون،

روح رڙي ٿو تو لئه ساجن! نيڻ وسن جيئين چاتون.

چڻ ڪو سارنگ ڳائي،

سا جن!

پل پل ٿي تڙپائي

آءُ هلي، پوءِ ڏيهه پلي، ڳالهيون ڳائي ڪين مڙي،

چوريو منهنجو چت آهي، ڪن پئي هن چنگ چڙي.

ساهه سندم سيڏائي،

سا جن!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تنهنجي سار، ستائي
تون آن آيو هيل، اوبريءَ ويل،
ڏ ني لهندا ڏک پرين.

اڌاريم ڪيئي ڪانگ ، مسين ڪيا تو سانگ،
پاٽان تيا، پڙ يانگ ، لاڙي آئين چانگ.
تنهنجي آئي او پيارا!
سَهنجا تيا هيل سيارا
تو جو ڪيڙا ميل، جـڙي پيا سپ ڪيل،
ساريان کهڙا بسک پرين.

ويهه تہ وهسي دل، ڪيچ ڪري ڪـل ول،
اک نہ ايندي گـهل بئي نہ لڳندي دل،
تون منهنجو سينگار،
تو سان منهنجو پيار،
تون آن تيل قليل، آئُ تہ ڪريون ميل،
چهري کهڙي مَـڪَ چـک پرين!
تون آن آيو هيل، اوبري ويل،
ڏني لهندا ڏک پرين!

www.sindhsalamat.com · books.sindhsalamat.com

وسڪاري جي ويل نہ آ،
ڪنوڻ ڪيو ير ڪيل نہ آ.
هڙڪ هلو هو،
ڏيمان هلو هو.

آهہ گهٽا گهنگهور پر،
هيل، نہ برسيا ترءِ بر،
هڙڪ هلو هو،
ڏيمان هلو هو

ڪيڏي پياسي پٽ آهي،
ڪڪري برسي جهٽ آهي.
هڙڪ هلو هو
ڏيمان هلو هو.

آهہ اڏاٽي واءَ سان واري،
ڏرتي پنهنجي پوءِ بہ پياري،
هڙڪ هلو هو،
ڏيمان هلو هو.

سر سڪو آسانگي ڳيو،
وڻ نہ آهي وانگي بچيو،
هڙڪ هلو هو،
ڏيمان هلو هو

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سورج آهي باک ڦٽي،
راهہ بہ پنهنجي ڄاڻ ڪٽي.
هڙڪ هلو هو
ڏيمان هلو هو.

ويڙها پنهنجا سارا وڳ،
اکين ڏٺا سون الله لڳ،
هڙڪ هلو هو،
ڏيمان هلو هو .

مارو مليا مُرڪي مُرڪي،
ڳڏجي وينا سُرڪي سُرڪي،
ويڙهي يار ڪٽا ،
ملندي ٿڪ لٿا.

سينو تو سان آءٌ ڪيئن سا هيان،
ٿورا تنهنجا ڪيئن مان لاهيان،
جهڙي آهيان مان تنهنجي آهيان.
تو ڪان ڪيئن لنوايان،
تو سان نينهن نباهيان
تون شل مونکي پنهنجو پائين.

اڄ تہ اتر واءُ لڳو آهي مند مٺي
ڪٿن تو ڪان وسري منهنجي گهٽي،
تون ئي سـر جو سائين،
ڇو مونکي ڳل نا لائين،
تو بن جيءُ جنجال، اچي تون ڳـر لائين.

تون جو وئين ٿي دل جي ڌرتي ويران
تو بن ساري جڳ، مان آءٌ رهان حيران
ڪين وٽي تو مـنڙا مونکي پيو انسان
تو بن نا هي آرام
ياد پوين صبح شام،
تون ئي منهنجي سـر جو سائين.

آءُ تہ بھارون پيرو ڪن،
موتي مند ملهار،
منهن جا پيار،
تو بن گھاريان ڏينهن ڏکيا.

سرتين؛ جا جيئن چهرا ٻهڪن،
منهن جي من ۾ اڌما ٽهڪن،
ساري تنهنجا پيار،
ڪيئن رهان مان ڌار،
دک ٽا دل ۾ ديرو ڪن،
آءُ تہ بھارون پيرو ڪن.
تو بن گھاريان ڏينهن ڏکيا.

ڪونجڙي ڪرڪي پار اڏي وئي،
سانجهي ٿي وئي سار وڌي وئي،
دل نہ لڳي ڪم ڪار،
آءُ اچي دک ٽار،
سونجهہ چڙهي وئي آهي من.
آءُ تہ بھارون پيرو ڪن،
تو بن گھاريان ڏينهن ڏکيا.

چانڊ وڪي ۽ جهر مر تارا،
هر هر مون ڏي ڪرن اشارا،
هاڻ اچي گڏ گهار،
پاٽان ڪر نا ڏار،
سدا وسو منهن جي چن
آءُ تہ ٻهارون پيرو ڪن،
تؤ بن گهاريان ڏينهن ڏکيا.

ايندين تون تہ تيندا سکڙا،
ڏني اوهان جي لهندا ڏکڙا،
اچو تہ تين ديدار،
آ دل کي ڪيڏي سار،
ير وجهو وڇوڙي کي ڀن،
آءَ تہ ٻهارون پيرو ڪن
تو بن گهاريان ڏينهين ڏکيا.

منهنجي بدن جي ٻک ٻلي،
ڪيئن ڪو پنهنجي دل پلي،
تانگهہ لڳي تارِن تار،
آءُ اچي پياسي پيار،
تِونس تپايو آهي جن
آءُ تہ ٻهارون پيرو ڪن
تو بن گهاريان ڏينهن ڏکيا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جيئن رهيو آن ايڏو ڏور،
آنءُ وڃان پئي تيئن وهلور،
ايئن نہ تڙپائي مار.
آءُ اچي پڏنديءَ تار،
منهنجي ننڊ نہ آهي نيٽن،
آءُ تہ بهارون پيرو ڪن،
تو بن گهاريان ڏينهن ڏکيا.

چا تو وٽ مون لئہ نا هي پيار،
جيئن چوين مان تيئين تيار،
هاڻ رسامي ڪي ٻار،
آهيان آءُ نماڻي نار،
هي لنگ بہ تو لئہ تا ترسن،
آءُ تہ بهارون پيرو ڪن،
تو بن گهاريان ڏينهن ڏکيا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نہ ڪر پڇتاءُ ـ منهنجا ياءُ،
موٽي آءُ،
جنگ اڃان پيي جاري آ.

ڌرتيءَ ڏڱ ڇٽيا ـ موتي لال مٽيا.
ڪونجن جو ڪُرلاءُ،
منهن جا ياءُ،
جنگ اڃان پيي جاري آ.

سرتا سڏ سٽي ـ موتي اڄ ڪٽي،
وريو آهي واءُ،
منهن جا ياءُ،
جنگ اڃان پيي جاري آ.

آ ييني اڄ رات ـ وائي سڀ جي وات،
ڪريو اڪلاءُ،
منهن جا ياءُ،
جنگ اڃان پيي جاري آ.

ڌرتي دا ن گهري ـ سوڍِ ن سڏ ڪري:
ٻجهي تو پڙلاءُ،
منهن جا ياءُ،
جنگ اڃان پيي جاري آ.

ونو سڀ وير ـ لنگهي گهٽ گهير،
ڪونهي پرچاءُ،
منهن جا ياءُ.
جنگ اڃان پيي جاري

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نيڻ ڏين ويڻ،
لا تئہ ڏاڍا ڏينهن پرين.

آءٌ اڱڻ مهڪاءِ مکڙا،
توکي ڏني ويندا ڏکڙا،
مل تہ پرين ٿيندا سکڙا،
سک مان ساريم سيڻ
نيڻ ڏين ويڻ،
لا تئہ ڪيڏا ڏينهن پرين.

ساجن تنهن جون سارون،
تن من جون ير تو ڏي ميارون،
تو ڏانهن مکم ڪيئي تارون،
ننڊ وساري منهن جي نيڻ،
نيڻ ڏين ويڻ،
لا تئہ ڪيڏا ڏينهن پرين.

تنهن جي وئي ويرا ڳچي من آ،
باھہ ٻٽيو ھي ساروتن آ،
ڪيڏو ڏکيو هر هڪ کن آ،
ڪين وٽي مون ياءُ ۽ ييڻ،
نين ڏين ويڻ،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وس وس او ميهڙا
دلڙي منهنجي کس
او مينهنڙا
لائڻ ڪيڏا ڏينهنڙا
او مينهنڙا
هاڻ پلي تون وس

ڪري ايڏيون اوڙڪون،
پل تل ترايون پوڙ تون،
گاهه ڦٽن ڪي گس
نڪري پون ڪي نينهنڙا
او مينهنڙا
هاڻ پلي تون وس

آهه پرين اڄ منهنجي گهر،
وس وسي اڄ پوڙ پنا ڪر،
وسڻ ڪنان نه ڪر بس،
سرها تين سپ ڏينهنڙا!
او مينهنڙا
هاڻ پلي تون وس

ريڏو اڄ جو آهه رٺو
پوءِ به مجي نا من مٺو،
لاءِ اچي تنهن گس
او مينهنڙا!
هاڻ پلي تون وس،
او مينهڙا !
لائڻ ڪيڏا ڏينهنڙا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نيڻ ڏين ويڻ
لاتئي ڏاڍا ڏينهن پرين!

آءُ اڱڻ مهڪاءِ مُڪڙا،
توکي ڏئي ويندا ڏڪڙا،
مل نہ پرين تيندا سڪڙا،
سڪ مان ساريم سيڻ
نيڻ ڏين ويڻ،
لاتئي ڏاڍا ڏينهن پرين!

ساجن تنهنجون سارون،
تن من کي تولئہ ڪارون،
توڏانهن مکُم ڪيئي تارون،
ننڊ وساڙي منهنجي نيڻ.
نيڻ ڏين ويڻ،
لاتئي ڏاڍا ڏينهن پرين!

تنهنجي وئي ويڙاڳي من آ،
باهہ تيوهي ساروتن آ،
ڪيڏو ڏکيو هر هڪ ڪِن آ،
ڪَينَ وٺي مُون ياءُ ءِ ييڻ
نيڻ ڏين ويڻ،
لاتئي ڏاڍا ڏينهن پرين!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چوءُ ستا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪائي ڳالھہ چوانءِ ، تورو ٻڌ تہ سھي
چا ڪالھہ ٿيو ھيو، ھوندءِ سڌ تہ سھي.
آ شھر سڄو خاموش بڻيو ڇا ڪئون ؟
ڪجھہ تون بہ سل . ڪا ٻڌ سڌ تہ سھي.

تنھنجي پارسائيءَ ڪان مان واقف آھيان،
ٻئي تي آ ڳر تو ڪڻين ، ڪجھہ ڏيان تہ ڏر.
ڳلا خوري ڪنھنجي بہ ڪجي چڱي نہ ھي،
ڪو عيب نہ توڪي ڳڻائي خيال تہ ڪر.

ڪوئي فرشتو نا ھہ پل تہ اديب ٿي ھجي،
چار ڪتاب لکڻ ، شرافت جو تمغو نا ھہ.
ڪري ڏوھہ ثواب تو ھرڪو پنھنجي لاءِ،
عابد جي نشاني تہ ڪوئي نغمو نا ھہ.

ساڳيو مان ساجن ، ساڳيا منھنجا حال،
ساڳيو آھي جڳ سارو ،ساڳيو جڳ جنجال.
قرب تہ رھيو نا ھہ ،ڪنھنجي دل ۾ يارو!
ھر ڪو تڪي پيسو ،ڪنھن ٻئي جو مال.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مان نہ هارايان، ڪيئن ڪتين ها راند تون،
مان نہ چاٽيان، ڪيئن پرين ها پاند تون
راند ڪيڏڻ، پير چاٽڻ جو مزو ماٽيو پنهي،
جي نہ جيتين، ڪيئن ڪرين ها ياد تون.

روح جون ويرانيون، رات توڙي ڏينهن ۾،
برهہ جون برساتيون، مند ڏسن سي ڪينڪي.
تا برن ڪورا اندر، باق پاهر ڏسي ڪو نہ ڪو،
درد جون درمانيون، توڪان ٿين سي ڪينڪي.

پريت پاڙڻ، توکي سنڀارڻ، وصل وارڻ،
توڏي نهارڻ، نيڻ ٺارڻ، منهنجو ڪم آ.
تون لنگهين، ڏسندي ورين، ويندو رهين،
منٿون ڪرڻ، توکي سڏڻ، منهنجو ڪم آ.

سرت وارن جا سلامي رات ڏينهن،
عشق وارن سان انجامي رات ڏينهن.
مان مڙهيل چپ سبيل، دل درد پربل،
محب سان مشيلا مدامي رات ڏينهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هائڪا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪنهن ڪي ٿي ڳولين ،
ڪيڏو آهي ذينهن ٽتل ،
جواني جوٺي رولين.

آڳر سـو نـا سپرين ،
ڪالهانڪر بو ڪانگ لنوين ،
جيئين شال ورين.

سچ نہ سنيران سور سوا،
سک نہ منهنجا ساٿي ڙي ،
ڏک نہ ڪڏهين ڏور ٿيا.

واري مون واري ،
سنڌڙي تو تان جندڙي ،
پنهنجي هيءَ ساري.

تون ڪرين انياءُ ،
مان نہ سنيران سنڌڙي ،
تنهنجو رک رکاءُ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

چــڙيو آهي ڏڻ،
لوڙهه هٿ ۾ آهه ڏنار،
هن جي اک ۾ ڏڻ.

ڪيڏي تڏڙي چانءَ،
ڇهڙي نم جي هاڙهه ۾،
وڻان تنهنجو چونانءُ.

تنهنجي پٽم ڳالهه،
ڪيڏو ساهه سڌير ٿيو،
آيو ريبارو ڪالهه

هرلو لوڙي ماله،
پاڻي نپسر مان اڙهو،
آوانـڍو پڳو ڪالهه

تو لئه منهنجا انگ
لرزن، ڪڇن ڪينڪي،
هوا ۾ ڪٽڪ جا سنگ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رهڙ، وهي تو رت،
آئي ڦير متي مونکي،
ساٽو سنڌن ست.

راهه تنهنجي ڪنڊن تي ڦٽي،
ڪيترو ڳهندو تو رهي انسان.
ڪيئن چوان منزل ڪٿي تي ڪٿي.

ايڏي اونچي دانهن،
وڻ وڏي ٿاري ڪري،
جڻ ته ڪپي ڪا ٻانهن.

چٽڻ سرنهن جو ساڳ،
واهه منهنجي ٻا پڙي،
ڪيڏو تنهنجو ڀاڳ

ڏٻن مڃي ڪي ٻارڙا،
پريان نينگرين قطار آ،
متي پليءَ ڪارڙا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سيارو ڪيڏو سيءُ
سياندو نڪري ئي نہ ٿو،
پرين! ا وڏو ٿيءُ.

لُري پئي لڳي،
اوڙڪون مينهن بہ وسي،
جيءُ توريءَ نہ ٽڳي.

چهرو چنڊ چانڊاڻ،
نڪري تنهنجي جسم مان،
ڪيڏي پئي سرهاڻ.

من جي توڏي تاڻ.
موهيو تنهنجي ماڻي پرين،
چاهي رهي تو ساڻ.

پڇ نہ اسان جو حال،
سنڌ وسڪي واري اڏامي،
بڪيا ماڻهو سپ مال.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏينهن ڪيڏي ڏک،
لڳئي مان انسان جي،
ڪانڌ لهي ڪا لڱ.

راڳي! راڳو ڳاءِ،
ماڙا مومل جي ڪيا،
ساڙن منجھ سماءِ.

سسئي تي سڏاءِ،
ھاڙهي ڪيڏا ڏاڪڙا،
من سان بين وڃاءِ.

مارئيءَ من ارهو،
پون مينهن ملير تي،
ڏسي ملڪ سرهو.

صورت ڪيڏا سانگ،
بيجل ٻولي هيڪڙي،
آئي اڄ سر بانگ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پاٽي ڀوڙان ڀوڙِ،
ڊني ڪانءَ کُنن سهٽي،
گهڙي پهتي توڙ.

ليلان پئي ليلائي،
راڻو رِنو راڄ ڏٽي،
ڪا آهي جا سمجهائي.

موکيءَ وڏي مونجهه،
متارا موتي شال اچن،
آئي دير سمونجهه.

پسيس جيئن سمڪ،
روئي واجهائي وانڙيون،
اُکهي، هاريل لُڙڪ.

ولهي ڪنهن واڳي،
کهڙي ڏِک ڏئي پئي،
ڪير چوندو ساڳي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪيئن چوان ڪيڏانهن،
نظر جنهن پاسي وڃي،
سامهون پرين تيڏانهن.

ننڊ منجهان جاڳي،
سمجهيم آيل آن پرين!
آئي خوشبوءِ ساڳي.

ايئن نہ ڪجل پاءِ،
اک تنهنجي ايئن ڪهي،
سوچي سرخي لاءِ.

ڪانگ لنوين صبح ساڻ،
اک ڪلي، مون پيا نئيو،
اڄ ايندا پرين پاڻ.

ڳيري جي ڳٽڪار،
ڏينهن تتل چپ چپات،
آئي تنهنجي سار.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪنهن پهر جي پارتي
ڳالهيون ڪري ٿاريون هنيون،
من مندا ٿتي پار تي

ڪيڏو ڏينهن ٿتو،
ڪانوجي نڪري پئي اڪ
ڇپ پاهر سهڪي ڪٿو

هئہ هئہ هي انسان،
پيٽ جي خاطر پيو ڳهي،
ڳالھ ڳالھ تي حيران

ڪين وسي تو مينهن،
ڌرتي ٿامي ڏڪ، ڏ ئي تي،
آھ تتل ڪيئن ڏينهن

پکيءَ ناهي پر،
سنڌو سڪي سال ٿيا،
ڪارو تي ويو جر

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏيڍ سِٽا

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پيو جوڙ نہ پائيند س،
تو ساڻ پرين مان، پکَ توڙ نبا هيندس.

رھ رات تہ را نئيان،
ڳالهيون ڪري توسان، سيني ساڻ لڳا ئيان

تو ڪان نہ ٻيو پيارا،
مان پاڻ ئي آيس، وا عدو ٻيو تو پيارا.

ڪي ڏينهن تيا ملندي،
ڪامي وئي دلڙي، ڏينهن تيا سڪندي.

رھ رات پرين هترڙي،
توڪي نہ وڃڻ ڏيندس، ٻانهن ۾ جڏيانءَ جڪڙي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سک چين نہ آِتو بن،
ساري ٿي دلڙي رڙي، دن رين نہ آتو بن.

تون آءُ اچيِ پرچاءِ
جهل ڪين ڏين اڪيون، تون پاڻ اچي پرياءِ.

ڪو وقت هيو تو ساٿ،
ڳل لڳي ڳرهيم، سو سور سليم تو سان.

اچ پار ڪٽي تون هاڻ،
سڪندي سال ٿيا، شال جواٽي ماڻ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

- سڀ سور سنيارون
- من اڪنڊ
- توسان منهنجو ناتو ساڃن
- مون لکيو نا هي اجان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سک سور سنيارون

آءُ اوهان جي سار اسانجو، آهه سڪايو ساهه،
ڪيئي آهن ويڙهي منهنجي دل جو توسان چاهه.

آءُ سڪايل ساري تو ڪي، نيڻين وهايان نير،
يانيان ساڄن ياد اوهان جي دل ۾ پنهنجي تير.

سيارو آيو سيءَ سنيارون، آ من متو مانڌاڻ،
خالي پنهنجو پاسو ڏسندي، جهريو پنهنجو پاڻ.

هيل ته پارو پارو نا هي، چڻ چڙهي ويو سوداءُ،
راتديون روئنديون وسري ويڙيون، مونسان ٿيو انياءُ.

سيارو گذ ريو پڻ چٽي ويا، موريا سڀ بادام ،
گوءَ نچ ڦٽا ڦت ڦاٽي پيا، سک ساري ويا آرام

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سج تپي ٿو تاءُ ڪري، تنهنجي تَوءَ نس تپائي ٿي ڪيڏو
ٿسو مَن ڪانيو ٿئي، هر وا ئي دل ورنائي ٿي

راتِ ٻهاري اِيءَ سُهائو، تارا تنهن ور چنچل چنڊ،
راهه تڪيندي تنهنجي ساجن، گذريو ذهن ۾ گهنڊ،

ڄاڻ تنا سڀ ڏينهن پيارا، تو ٻانوڻ مستوءَن مست اچي
جيءُ جهڙي رم جهم ٻرسي، هاڻ هجي جي مور نچي

ٻن چڻ جي آ منڊ وري؛ چڻ وريو وڇوڙي واءُ،
ساري تنهنجون سارون سياڄن، ساهه چڙهيو سوداءُ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

منُ اُڪنڊ

پـرجن گـرجن ڪڪـر ڪـارا،
چـم چـم برڪـا مـن تڙپـائي.
ياد پـون سـي گهاريل گهڙيـون،
سـاجن آيـا سـونهن سـما ئـي

روح ويـڙ سِـر راتـل ريجهـي،
ٻـول ٻـرن پپيا هـر هـڪ پـل ۾.
مـن آ ڪانـڍو ڪـين مـڙي تـو،
ڪيئن پلپان مـان نـا هي جهـل ۾.

چـٽ چـٽ جيـئن چنـون وهـن،
ڳـل تـان ڳـوڙهن جـون لارون.
سـيءُ سـياڻو لـونءَ ڪانـداري،
نيـئن ٻـڏن سـي سـاجن سـارون.

ڪالهـہ ڪنيـاتي ٻـولي جهوريـو،
جـيءُ مـسـتو هـو اڳ ئـي ماندو.
ڪيـڏي مـن کـي يـار اُ ڪنـڊ آ،
ويتـر نيـاپو ڪنيـاتي آ نـدو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

روح رڙيو يا بادل گرجيا،
ڦڙ ڦڙ برکنا اکڙيون آنيون،
ويل اُهائي اِجهو تہ اُ جهاڻي،
سا هہ پيو يہ پائي جهاتيون.

ائين آس نراس ۾ بدلي آهي،
جئين رات وهاڻي باک ڦٽي آ،
جو تون نہ آئين منهنجي ويڙهي،
ڪيئن ساجن ساري آس ڪٽي آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

تو سان منهنجو ناتو ساجن، تو سان منهنجو نيـنهن،
تو بن پانيان سال سمورا، جيڪو گذري مون ڏينهن.

ڪيئن چوان مان تو بن ٿاهي، منهنجو دم قدم،
تو لئه ساهه سپرداڻي سرتا، تو ڪي ساري ماهه ۾ چم.

ڳا لهيون تنهنجون ڳايان ويٺي، ويڙهي ويڙهي واڪ،
تنهنجي سونهن سوا او ساڄن، ڪنهنجي ٿاهي هاڪ.

راهون روز نهاريان روئـي، نيڻ تڪـا ڳـل ڳاڙها ٿيا،
هيل نه آئين سهمون سهندي، ڪيئي سيارا هاڙها ويا.

پول پسرن تا ڪن لنون تا، هر هرچرڪ پري اٿـان پئي،
جهاتيون پايان در ڪولي، ڳوليان توکي آءُ ڪتان پئي.

تنهنجي وا ٿ نهاري ساجن، نيڻ تڪـا نند غائب ٿي،
تنهنجي اچڻ لئه پاڏايم، آڻ خدا توبهه تائب ٿي.

منهنجي من ۾ مانـڊ متـي، تـو جهو ڦيريو مون ڪان منهن،
ڪيئن لڳي ڪم ڪـار ۾ دل، مـون ڪـي تنهنجو سـنهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

مون لکيو نه آهي اِحسان،
جو لکڻ چاهيم پئي
گيت وڻو گونجار جي،
ڳالهه جو ڳايم پئي

هي غزل جا بند آهن،
يا پيون گهنگهرن اکيون،
تنهنجو چهرو آ چٽو
جنهن لئه سڀ سورن پيون

ڪيئن چوان ٿا ڪيئن ڇڙن،
بيت وائيون گيت هي
ٿا جڙي جن مان ٽڙن،
منهنجا مٽرا ميت هي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رات جو ڪيئي رهاٽيون،
ايئين ننڊ ۾ ٽيندڙيون رهيون.
ڪين هڪڙيون ٽي ڪتيون،
ور ور ڀيون ايندڙيون رهيون.

جيئن ڪلي ٽي اک جڏهن،
تيئن وڏي ٽي تات سا،
پئي ڦري ياد سائيءَ هن ۾،
ٽي بات پئي منجهه رات جا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪو ٻہ نہ آچي، ڪو ٻہ نہ آچي،
مون ڪي پنهنجا ٻسونا پل.
آئون نہ هاريان نيٽن مان،
جيڪر سرتي ارتا ايڏا جل.

ڪنهن نہ آچيا، ڪنهن نہ آچيا،
مون ڪي پنهنجا سونا ڳل،
هرڪيو موهي ماڻهُ هنيلوِ،
تنهن تي سرتي کهڙي جهلَ.

ڪنهن نہ ونڊيو، ڪنهن نہ ونڊيو،
مون سان پنهنجو پيار سڪي،
سانجهيءَ کان ٿو ساهہ هي ساري
،مون ڪوئي تہ هيو پيار سڪي،

ڪنهن تہ ڏني آ، ڪنهن تہ ڏني آ،
ڏوران ئي مون نيند سڪي،
ڪو وقت ٿيو آ ڪن پوي ٿي،
پاجهارل جي سيند سبڪي،

ڪنهن نہ پليو، ها ڪنهن نہ پليو،
نيٺ تہ اڙيو هي ڪين مڙيو،
هاڻ رهي ٿو هن لاءِ ماندو،
جنهن سان منهن جو جيءُ جڙيو،

آئون ڳهيلي ڳالهيون ڳرهي،
هرڪائي ويو منهنجو من،
جان جلي ٿي ساهہ سڙي ٿو،
پيو پنيت، پنيت پاسي تن،

ڪيئن ڪريان ڪنهن در دانهيان،
داد نہ ڪو فرياد ٻڌي ٿو،
ڪيئن ڪريان جو ريجهي راڻل،
سرتيون ڪجهہ پي ڪين سڄهي ٿو،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

آزاد نظم

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

- شهر ڪراچي
- يار مونکي ياد ڪندا
- مندائتي سار
- سوچن جي سگهہ
- نظم
- اعتماد
- زندگيءَ خاطر
- سجايو وقت
- وقت نہ وڃاءِ
- تون جياپو منهنجو
- ڪو تہ دروازو ڪلي
- ويڇا
- ڪراچيءَ جي اداس شام
- خالي ذهن
- وقت جو وراڪو
- نظم
- اٿاڻ
- نئون سال
- نظم
- خواهشون
- مري تين نہ مات
- حال جو اونو
- نئين تاريخ لکو
- مان موني ايندس
- سپنڌ
- آس
- اجهل اکيون
- وصيت
- مون ۾ تون
- حڪايت
- نظم
- ماڻ او سرتي!
- عظمت
- ايلاز
- نظم
- اٽل اصول
- نئون پڏر نامو
- امن خاطر
- ڪنهن در داهيون
- آزادي
- سڏ
- زندگيءَ جو هڪڙو پل
- تنهن جي تصوير
- مرڻ چمڻ
- نفرتن جي موسم
- چم ۽ موت
- بي وسائپ
- طارق اشرف جي نانءِ
- اي امان!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

هن شهر جي ڪهڙي ڳالهه ڪجي،
هي شهر تہ روشنين جو شهر آ،
هي شهر تہ ماڻهن جو بحر آ،
هي شهر اميرن لاءِ بہ آ،
هي شهر غريبن لاءِ بہ آ،
هن شهر جي ڪهڙي ڳالهه ڪجي،
هت دونهون ساهہ ٻوساٽي ٿو،
۽ ماڻهن سر گھوماٽي ٿو،
هت جلادن ڪي چيڪ چڙي،
۽ ساڌن جا سڀ ساهه گھٽي،
ويو عدل هتان بس يار لڏي.
هن شهر جو ڪاڏو پيٽو سڀ،
هن شهر تي قبضو ڌارين جو،
سڀ ڏيهي اوپرا ٿا ڀاسن،
هن شهر جي ڪهڙي ڳالهه ڪجي.
هت ڳاڏيون ماڻهن ڪان وڏ آهن،
۽ رستا روڊ بہ سوڙها ٿي ويا،
هت ميڊيا موجن ۾ آهي،
۽ ماڻهون ڪيڏا گھوڙا ٿي ويا،
هت ٻارن مکڙا مرجهايل
۽ جوان تہ پوڙها ٿا ڀاسن،
هت ماڻهون سستو ٿيندو ويو،
۽ روز مرهہ جي جياپي لئہ،
هر شيءِ مهانگي ٿيندي وئي،
ڪي ماڻهون موجون ماڻن ٿا،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

۽ ڪنهن کي بہ نہ ليکي آڻن ٿا ،
ڪي ماڻهون سوچي سوچن ٿا ،
ڪيئن پوري گهر جي يار ڪندا ،
هت گهرجون وڌنديون وڃن ٿي ويون ،
۽ ڪيئي سوچون جهڙ ٿي ويون ،
هن شهر جي کهڙي ڳالهہ ڪجي.
هت جسم جا سودا يار ٿين ،
۽ شهر ۾ شودا ڇيڪ گهمن ،
هت مُسرڪون ملهہ مهانگيون آهن ،
۽ سِسڪيون سڏڪا روز پڇهن ،
هت ڪن ٻڌن ۽ اکيون بہ ڏسن ،
پر ماڻهون ڪين ڪڇن ٿا چپ رهن ،
هت هر ڪو پنهنجي ۾ پورو آهي ،
پر هر ڪو پوءِ بہ اڌورو آهي.
هن شهر جا جيڪي حاڪم آهن ،
ماڻهن جا سڀ قاتل آهن ،
۽ سڀ مسونجهارن ۾ قاتل آهن.
جيڪو جنڊ ڇڏائڻ چاهي ،
تو جيون ڳاهہ بہ سوئي ڳاهي ،
هت ڪنهن لاءِ ڪجهہ نہ چئي سگهجي
هت ڪيئي ذهن ٻيي آهن ،
جي ٿاهہ ٿڳيءَ جا وڻنا ٿا هن ،
هڪڙا لاهن ٻيا ٿا چاڙهن،
هت هر ڪو سير سوا آهي ،
۽ پاڻ کي گهٽ نا ڪوئي ڀانئين
هن شهر جي کهڙي ڳالهہ ڪجي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

يار مونکي ياد ڪندا

مونکان پوءِ منهنجا يار،
مونکي ياد ضرور ڪندا.
ڪوئي ڪرو شخص سڏيندو،
ڪوئي ڪوتو ڪاٽو،
سياست ۾ اندو ڪاٽو،
يا ڪو ديوتيءَ جو گهاٽو،
يا ڪو ساهه سيباٽو ماٺهو،
مونکي کهڙا لقب ڏئي،
سڀ پنهنجي ليکي،
مونکي منهنجا يارڙا،
ڪن سارن ڪي ساري،
ايئين ياد ڪندا.
يا جڏ يار مڙي گڏ ويهي،
ڪنهن صنف جو ويهي ڇيد ڪندا،
يا ڪنهن تازي نظم رچيل تي،
ڪوئي وهه واهه يار ڪندو،
۽ ان جي خيالن جي گهرائيءَ ۾،
سڀ راز رکيل کولي ڦولهي،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

۽ ڪي تعريفي جملا ڳالها ئي،
هبڪي هبڪي ساهہ پٽيندو،
تہ هر ڪو مونکي ياد ڪندو.
پل مان ڪورو چٽ سهي،
اڄ جي يارن آڏو آهيان
يا ڪن يارن جي خاطر،
آءُ نسورو پٽ سهي،
تو هرڪو پنهنجي سمجهہ پڏا ئي
ڪوئي ڪنهنکي ڪيڏو چاهي،
مون ٻيي ڪن کي چاهيو هوندو،
سينو نہ ڪنهن سان ساهيو هوندو،
پاڇو ڪن لئہ سايو هوندس،
ڪيڏي آ خوشفهمي مونکي،
هر ڪنهن لاءِ اڪيرا اندر ۾،
مان تو پانيان يار بہ مونکي،
مونِ هوندي يا مونکان پوءِ،
من مندر ۾ هيڪل هوندي،
يا ڪڏ ميڙن ميلنّ ۾،
مونکي ياد ضرور ڪندا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

منداٿائنتي سار

آءُ تو لاءِ ڪيترو روئان رڙان،
واجهون وجهان واجهائيان،
تون ويو آن عيد جو چڻ چنڊ ٿي،
آءُ هيڪر اي پرين ڌرتيءَ جو سوڳند ٿي،
ڪين ٿي گذري سوا تنهنجي رات،
۽ وري جيءُ جلائي پئي برسات،
تون هجين جيڪر هتي،
آءُ توکي ايئن ٻکي،
قرب وهه واهه جا وندي،
رات کي گهاري ڇڏيان،
تو مٿان، جان پيي واري ڇڏيان،
ساهه منهنجو پل ڪٽي هڪڙو هجي،
تو سوا ان ساهه کي ڪاڏي ڪجي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سوچن جي سگهہ

اي منهنجا دوست،
اڃان نہ منزل اوڏي تي،
اڃان تہ پنڌ پيي ڪٿو ٿاهي،
اڃان تہ مان پيي ٿڪو ناهيان
اڃان تہ منهنجي نس نس ۾،
گرم گرم رت جو وهڪرو،
جسم جي ڳڳاٽيل عضون اندر،
برفن هيٺان وهندڙ رت جيان،
آهي روان دوان
اي منهنجا دوست!
اڃان تہ ذهن پيي منهنجو،
سوچن جي ساگر جي ڇولين جي ڏولين ۾،
هر روز ٿو جُهولي جُهلي،
هر روز سوچون ٿيون سِـرجن نيون،
هير جي هر جهوٽي سان گڏ،
ٿيون وڃن وکري پري پري توڻي،
۽ ڪري معطر فضا ساري،
سمائجي ساهہ سان سيني اندر دل ۾،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سُتل سارن ا منگن کي اتارن ٿيون،
مئل ڪيئي دلين کي جيارن ٿيون،
اجان تائين اهي سوچون،
سلهاڙيل يار آ هن سپ سچائين سان،
ڪچاين سان نہ ناتو تن لڳايو آ،
اي منهنجا دوست!
انهن سوچن سچاين جي،
سهاري مان بہ جيئرو هان،
۽ سوچون ٿيون وڃن جيڏانهن،
انهن جي ڪڍ پيرن تي،
رکي مان پير پنهنجا پيي،
اجان پنڌ ۾ پيو آهيان،
۽ توکي ٿو ڏيان پڪ مان،
اجان مان پيي ٿڪو ناهيان ،

(موهن ڪلپنا جي ڪهاڻيءَ جو عنوان)

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

سرنهن جي ڦولار جو آهي هڳاءُ،
آهه راڻي بود ۾ ماڪيءَ سندي،
مست ا ٿ تا ڪيترا ڦرندا وتن،
ولهه واٽن تي وسي ٿي رات ڏينهن،
هيل پارو تہ پارو نہ آ،
ويران سڀ رستا ٻٽيا،
۽ پري تائين نہ آ ڪو واٽهڙو،
هو ڇنن مان لاٿ دونهين جي ڏسو،
ڪي ڏڪايل ڏيل ڏٻرا مچ متي،
هٿ سيڪڻ لاءِ آهن گڏ ٿيا.
سيءَ ۾ ماڻهو ڪِڳاٽيا تا وتن،
سج ايرڻ ساڻ پارو آ لٿو،
سيءَ کان هر ڪوئي لڪند و ٿو وتي،
ڪيترا ئي مڻ ڪٽي گرميءَ سندا،
ماڻهو وتي ڪلندو ۽ ٿلندو ا س ۾،
پر سوا تولو بہ سرديءَ سندو،
ڪو ڪٽي سگهندو نہ آ،
ڇو تہ هن جي جسم ۾،
وهڪرو رت جو بہ گرميءَ پد ڪان،
هيٺ ڪرندي ئي ڏڪائي ٿو بدن،
ڏند ڪڙڪڻ ڪان سوا بيهن نہ ٿا،
ڪوسڙو ڪو چانهہ چسڪو،
جيئن وجي ٿو پيٽ ۾،
ساهه تان ٿي مونجهہ هيڪر لهي،
۽ اچي ساچاهہ ساري جسم ۾.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اعتماد

مونکي آهي پڪ پرين!
جي هيڪر مونکان وسري وئين،
منهنجي ذهن ۾ لفظن جو ذخيرو،
هڪ جهٽڪي ساڻ ويندو ختم ٿي.
چوڌاري طرف خاموشي ڇانئجي ويندي،
اوندهه انڌوڪار ۾،
هر شيءِ نظرن کان اوجهل ٿي ويندي،
۽ مونکي آهي پڪ پرين!
مان پنهنجو پاڻ کان،
ازل کان ابد تائين ڇلجي ويندس.
مونکي آهي پڪ پرين!
ته تنهنجو ناءُ ئي آهي،
جو منهنجي ساهه جي نازڪ سڳي کي،
مظبوط کان مظبوط ڪيو بيٺو آ.
۽ مونکي آهي پڪ پرين!
ته مونکان تنهنجو ناءُ جي وسري ويو،
ته دنيا جي هر شيءِ ياد نه رهندي مونکي،
ڏينهن نه ٿيندو ڪڏهن،
هي چنڊ ۽ تارا سيئي،
ڪائنات جي منظر تان،
مون لاءِ سڀ غائب ٿي ويندا.
باقي ڪجهه به نه رهندو،
سڀ ڪجهه تنهنجي ناءَ سان،
مون لاءِ آهه سلهاڙيل سائين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

زندگيءَ خاطر

سج جي چوڌار ڦيرا چنڊ جا،
ٿي رات ڪُٽي ۽ ڏينهن ڦُٽي،
۽ زندگي روشن رهي
اچ ا جهائڻ ڪارڻ اچو،
ٿو پڪ پاڻيءَ ڏي وڃي،
جنڊ ڏانهن ايندي اناج،
ٿو اٽو بڻجي پوي،
۽ بک بجهائي ٿو بکيو.
پر وقت ڪڏهين،
يار اهڙو پيو اچي ٿو،
جو سج ڦري ٿو چنڊ کي،
۽ تاڙ ۾ پاڻي رهي ماٺوءَ سندو،
جنڊ واجهائي ڪڏ هن،
ڪٽ مسلي داڻو وڃي.
وقت وقت جي ڳالهه آ
۽ ضرورت هر ڪنهين کي ٿي نچائي،
ٿي رچائي راند اهڙي،
هار جنهن ۾ ناهه ڪنهنجي،
جيت جي پڪ ناهه ڪنهنکي،
بس سيئي اکيون بڏل ڪنهن ڏاند جيان،
نار م ڦرندا رهن ٿا،
زندگيءَ جي نانءَ خاطر،
سج جي چوڌار ڦيرا چنڊ جا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سجايو وقت

هن چپر جي چانءَ ۾ ،
ڪي گهڙيون ساهي ته پٽ ،
ڏس ته ڪيڏو ڏينهن آهي تتل ،
هن چپر جي چانءَ ۾.
جو به آ ميڙو متل ،
تَنهن ۾ تُنهنجي سک سندو ،
جي مُداوا تي پوي ،
تنهنجي قسمت ۾ اچي ڦيرو وجي ،
تهنجي من ۾ اڏيل ،
جي ڏکن ڊيرو پيچي ،
سک سِندو جهو تو ڇهي تنهنجو بدن ،
پڪ چاڻج تو نه ڪاريو وقت آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تون جياپو منهنجو

تون آهين
هتي ڪٿي آهين،
توکي منهنجون هي خاڪي اکيون،
جيڪڏهن ڏسڻ کان قاصر آهن،
پوءِ بہ تون آهين،
هتي ڪٿي آهين،
جيستائين منهنجي خيالن جو پرواز آ.
منهنجي ذهن جي هر پردي تي اُڪريل،
تنهنجو ئي تہ نقش آهي.
منهنجي روح جي هر پور ۾،
تنهنجي تصوير سجايل آهي،
منهنجي هر تصور ۾،
تو کان سوا ڪجھہ بہ نہ آ.
تون آهين،
هتي ڪٿي آهين،
جڻ تہ ڇتي ڪِتي آهين.
منهنجي هر ساهہ ۾،
تنهنجي ساهن جي سڳنڌ آهي سمايل،
تون تہ هڪڙو بہ پل،
مونکان ڪڏهن ڌار ئي ناهين،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

توکي ياد ڪيان ڪيئن ڪيان؟
مون توکي ڪڏهن وساريو ئي نهي.
منهنجو هر دم،
تو سوا ٻي دم تي تو وجي،
تون آهين،
تہ منهنجي حياتي بہ آهي،
جنهن ڏينهن تنهنجو تصور،
منهنجي ذهن تان ميساربو،
اهو ڏيهن منهنجي،
زندگيءَ جو آخري ڏينهن هوندو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪو تہ دروازو کلي

ڏينهن آگذري ٿي نہ ٿو،
ڏک اهڙو آهہ جو وسري ٿي نہ ٿو،
سور سيني ۾ ڏئي ٿو ست جڏهن،
ساهہ ٿي گهٽجي وڃي ٿو،
چپ چپُرڻ جي لاءِ آتا تا رهن،
لفظ آهن جي مڙي هڪ جاءِ تي،
جڻ تہ جلسي گاهہ ۾ ويا واڙجي،
ڪو بہ دروازو کلي ٿي ڪونہ ٿو،
جو ڪجي اظهار پنهنجي خيال جو،
ڪجهہ ڇئي ٿئي بوجهہ هلڪو،
سڀ نعرا گونججي،
ذهن جي پردن سان ٽڪرا ئجي
ويتر ڏکوئيندا رهن ٿا.
جڻ تہ قيدي بند ٿيل،
احتجاجي طور تي ڪجهہ پي ڪيڻ ڪان،
نابري واري چڪا آهن سيئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ويچا

ڪالهه وڏو شمشان ٻريو هو،
جنهن جي ٻيئا جي خاطر،
ڪوئي ٻمسلمان سڙيو هو.

اڄ ڪاڻ ٻهرين جڏهين،
ڪوئي ٻارڻ ٻرندو هو،
تنهنکي ڪافر مومن جو جهيڙو ڪوئي،
مسجد مندر سڙندا ها،
ماڻهن جا ارمان ٻريا تي،
ڪافر ڪي مسلمان سڙيا تي،
هڪ ٻاڙي ۾ رهندي ٻي،
هڪٻئي جا ٻائر تي نه سگهيا ها،

ڪنهن نه ڪـني تي گٽو متا،
ڪنهن تي سـوئر مسجد واڙيا،
ڏوهي بي ڏوهي ٻٽيا ها،
۽ بي ڏوهي گنهنگار تيا ها،
ڪيئي ڪـتا ها جليانوالا ۾،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پورب پڇم ريتو ٿيو هو،
اتر ڏکڻ ڪين بچيو هو،
آخر هندوستان ٽٽو هو.

گهر مان ٿي جي ڌار پيا سين،
سک نہ ڪو آرام ڏٺو سين،
چاليهن سالن گذرڻ ڪان پوءِ ٻيي،
ڪين سکيا سين ماضيءَ مان،
ماضي ويٺو ٿو ٻولائي،
ڪن نہ ٿو ڪو تنهن تي لائي،
ماڻهون مارڻ راند آ جڻ ڪا،
مذهب جي ويڙهاند آ جڻ ڪا،
اڄ ٻيي ماڻهون پياسا آهن،
هڪ ٻئي تي ويٺا دانهن،
ڪهڙا آهن ڪهڙا ناهن،
ڪنهنجي من ۾ چا چا آهي،
ڪلِ نہ ڪائي ڪنهنکي آهي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪراچيءَ جي اداس شام

ڪالهه ناظم آباد ۾،
ڪنهنکي مون ڳوليو پئي،
گهر انهيءَ جي در مٿي،
لڙڪي لــڌي پيو ڪفل،
۽ سڄو پاڙو لڳو پئي پيئنگ مونکي،
ڪوئي هــل ناهي هتي،
ڪنهن ٻار جو آواز ناهه،
اڳ هتي ڪي ٻارڙا،
راند ڪيڏي ننڊ ڦٽائيندا هئا،
ڪنهن ٻه در جي اڳيان،
ڪو نه مون ويٺل ڏٺو،
۽ نه ڪو پيرڙاٽ ڪنهن رڪشا ڪيو،
هونءَ ڪنن تي تاڙيون،
ويندين چڙهي هيون شور ۾،
دور تائين سڄي ساري گهٽي،
پڙ پانگ پئي پاسي رڳو،
هونءَ هتي ڪي جوان ٻيڙيون،
ويهي رهاٽيون هيون ڪنديون
اوچتو ئي اوچتو،
ششڪار منهنجي ڪن پئي،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

۽ ڪُجهيون منهنجون اکيون،
شڪار جو تعاقب ڪنديون،
مون ڏٺو ڪوئي پيڙو،
ڪنهن دريءَ مان منهن ڪڍيو،
جنهن اشارا پيو ڪري،
تنهن جو مقصد جي هيو:
"پير پٽني موڙ پنهنجا،
تون قدم اڳتي نه کڻ،
ڪا ڇتل ڇڙواڳ گولي،
جا نه سمجهي ڪا به ٻولي،
جسم تنهنجي ۾ وڃي پيوست ٿي".
مان گهڙي پل بي خبر،
بس رهيو در گهر جو تڪي،
بي سوچ ۽ خالي اکين سان،
جئوهه لــذيذ ڪفل ۾ وڃهي،
واپس ورڻ لاءِ پٽني تو مڙان،
راهه ايندي ذهن منهنجو،
جو نه سوچڻ تو گهري،
سوچ سوچڻ سان سلهاڙي ٿي اچي،
تو موت جو رڪاس راهن تي نچي،
ڪو نه هڪڙو فيصلو،
مونکان نه ٿو ٿيڙ تي سگهي،
هر گهڙيءَ معصوم مڪڙا،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڏهن جي پردي متان،
تا اڄڻ ميڙا ڪيو،
۽ وڃڻ ميسارٻا.
رت رتل ڇهرا ڪئي،
ڪي ڪچيل لاشا ڳلهن تي،
رت ڳاڙيندڙ جوان،
ڪيهون ڪوڪون ڪنهن سڻديون،
ڪن جي پردن کي ڦاڙينديون وڃن،
هر ڪو آهي پچ پچاڻ ۾،
ڪو ٻه ڪنهن لاءِ ڪين ٿو پل پي رهي،
ڄڻ نه ڪنهن وٽ وقت ناهي،
هر ڪو پيو ڊوڙي ڊڪي،
ڪو وڃي ڪيڏانهن ٿو،
ڪا خبر ڪنهن کي نه آ،
ڄڻ نه آ راڪاس ڪوئي،
جو اچي ماڻهن پٺيان ڪاهي پيو،
ڪيترا ٿا ڪرڻ ڪيئي مرڻ،
راڪاس راڙو جنهن پي پڌو،
ساهه تنهن جو ڄڻ سڪو،
ايئن اچي ڦيري وئي منهنجي مٿي،
اوندهه آڏي ۽ هوش ويو مونکي ڇڏي؛
پٽ تي ڦهڪو ڪري مان پي ڪريس؛
پوءِ جي ڪا ڳل مونکي ڪا نه آ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

خالي ذهن

اڄ نوٽ بوڪ،
مون ڏانهن نهاري تو پڇي،
"ڇا هي اڄ ڇا تو لکين؟"
مان بہ حيرت مان ڏسي،
هن کي چوان ٿو:
"لفظ منهنجو ساٿڙو،
ڏس، ڪيئن ڇڏيندا ٿا وڃن،
جيئن وڳر ڪان ڪونج ڪا وڇڙي وئي،
۽ موٽ جهاپوءَ جهپ جيئن،
جنهنکي جهپي پنهنجي چنبن سان".
تو ڏسان خالي پنا،
ائين نيڻ منهنجا اڄ پنا..
ذهن ڄڻ خالي ٿيو آ،
ڪو نہ ٿو ڪو لفظ اُڪري،
۽ نہ ٿو ڪو خيال اُڀري،
بس قلم هٿ ۾ جهليل،
خشڪ ٿيندو ٿو وڃي،
نوٽ بوڪ مونڏي نهاري ٿو اچان
مان نہ ٿو هن جي مڃان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وقت جو وراڪو

راتين جون رهاڻيون،
رستن تي دير دير تائين رلڻ،
پيله سواريءَ تي ويهڻ،
شادي گهرن ۾ رات لڙئي تائين،
پليٽن جي ڪڙڪڻ جا آواز،
وري پيهر جاڳي پيا آهن،
هي شهر ڪراچي، جنهن ۾ ڪڏهن،
راتين جو گهر کان ٻاهر نڪرڻ،
چڻ ڪو الف ليلا جي قصن جيان لڳندو هيو،
هر ماڻهو پنهنجي پويان ايندڙ کي،
ڪوئي قاتل ئي سمجهندو هيو،
گهرن جي ڪولين ۾ بند هوندي پي،
درن کي تالا لڳل هوندي پي،
گهر جا وڏڙا هر هر،
تالي کي چڪي ڏسندا هئا،
بند هجڻ جي پڪ ڪرڻ خاطر.
هن روشنين جي شهر ۾،
روشنيون هوندي پي،
ماڻهن جي ذهنن تي اونده جو واسو هيو،
ماڻهن جون ننڊون حرام هيون،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ماڻھو بہ جڻ چمڙا ٽي پيا ھئا،
بسترن تي سُتل ھوندي بہ،
ھر ھر پاسا بدلائي،
ننديا ديويءَ کي سڏي،
صبح جي بانگ کَن تي پوڻ کان پوءِ،
ننڊ ڏئي اُٿڻ بدران،
گھيرت کائڻ لڳندا ھئا،
۽ اڌوري اڻپوري ننڊ مان،
اکيون مهٽي هنڌ کي ڇڏي،
جڻ ڪنھن لاچار گيءَ مان،
واش روم ۾ ويندا ھيا.
پر ھاڻي او دوست!
ھن شھر جا ماڻھون نہ ٿيو،
پر عزيز آباد جي گھرن ۾ ماڻھون
پر سکون ننڊ جا مزا ماڻي،
ڪنھن کي دعائون تا ڏين
۽ ڏين پارا تا ڪنھن کي،
جڻ سندن پر سکون زندگيءَ کي
ھيئن ڪيو تاراج ھو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

اڄ ٻہ اڻين ٿي اجنبي،
ڪالھ هئي جئين اجنبي،
چھرا ڄاتل سڃاتل هوندي پڻ،
گھور ھڪڙي مون طرف اچلي،
ٻرڙتي گھنڊ رٻڪائون تاهي،
تا وڄن منھن موڙ ڪيو،
ڄڻ تہ ڪو ڪوڙهيو هجان مان،
پل وڻان زلندو ۽ رڦندو،
ھڪ گھڙيءَ جي مھر ڳان،
ٻي گھڙيءَ جي موڙ تاڻين،
ڪنھن نہ ڪيڪاريو مونکي،
هونءَ تہ چھرا سڀ سڃاتل ٿي لڳا؛
جنھن کي مون ڪيڪار ڪئي،
تنھن ڏسي ڪنگھار ڪئي؛
ڇوڙ ڻا ڪھڙي خبر،
ڪنھن بہ مشڪ، ٿي،
مون ڏٺي ڪا نہ ڪائي خوشي
مضر ڪندڙ مسڪڙا ويا ڪاڏي لڏي؛
ڏيھہ ڪنھنجي آسري ٿي ويا جيڏي،
آھ ويڳاڻي اڻين ڏرتي ٻڻي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نئون سال

هي در دريون گهر پٽيون،
ساڳيون آهن.
هي گهٽ گهير،
رستا سارا
ماڻهو چيٽهون
وڻ ۽ وانگي
ما رو سانگي.
ساڳي چلهه ۽ ساڳي دانگي،
سڀ ڪجهه ساڳيا آهن،
هي ننڊ سستل،
اڃان نه جاڳيا آهن،
پوءِ به چوين ٿو:
"سال نئون اڄ آيو آ."
منهنجي خاطر،
سڀ ڪجهه ساڳيو آهي،
جيئين ڪالهه هو.
ديس به ساڳيو،
ويس به ساڳيو،
رات به ساڳي
ڏينهن به ساڳيو،
منهنجي خاطر.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڇا ڇا آهه نئون؟
تنهنجي سـر تي،
ڪوئي سونو تاج بہ نہ آهي،
تنهنجي مالي حالت،
منهنجي مالي حيثيت کان،
بهتر ٿيڻ بدران،
ويتر بد تر ٿي آهي
ڪاڏو پيتو،
اٿيو ويٺو،
ڪيڏو مشڪل ٿيو آهي
پنهنجي اوسي پاسي،
اوڙي پاڙي،
ساڳيا لاٿون،
ساڳيا ڇـڱهہ
ساڳيون دک دکاٽل راتيون،
ڏينهن بہ ڏنجهہ سان گذرن ٿا،
پوءِ بہ چوين ٿو:
سال نئون اچ آيو آ."
منهنجا ساٿي،
مون لئہ ڪجهہ بي ناهہ نئون،
تو لئہ جو ڪجهہ آهہ نئون،
تنهن لئہ توکي،
آءٌ مبارڪ آڇيان ٿو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

آءُ پوءُ نرو باغ جو،
واسِ هر گل جو وٺانِ،
۽ جي ڪنهن گل جي مٿانِ،
آءُ موهت ٿي پوانِ،
جانِ پنهنجي آءُ وارڻ ٻنا،
ڪين تو ڪيباٽيانِ.
جڏهن ڪوئي گل ٿو ڇني،
هانءُ ٿو مٺ ۾ اچي،
انگ انگ منهنجو ڪنبي،
آهه ٿي ا يري اچي؛
جا پڙاڏي باغ ساري اندر،
دردِ وارن کي پئي ڏانهون ڏئي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

خواهشون

سمنڊ جيڪر سڪي خشڪي ٿئي
يا انِ جو پاڻي تي پوي ڪم ڪار جو،
تم تم ٽمڪندڙ تارا سيئي،
آسمان جي نيري چادر مٿان،
هڪ هڪ ڪري ميڙي سيئي،
پنهنجي جهوليءَ ۾ ڀري،
محبوب جي پيرن ۾ رکان،
روشني جيڪر هجي اوندهه نه ٿئي،
ڪائي ڪنجهه ۽ ڪيهه نه ڪا ڪن تي پوي،
پيار ڀريا سيئي سپنا سوين،
ڏسندي ٿي سايان تي پون،
۽ اڱڻ منهنجي جي پرين هيڪر اچي،
موتي وڃڻ لاءِ سوچڻ پيي چڏي،
۽ رهي مون وٽ پون
هي سيئي ممڪن نه هوندي پيي اسان،
ذهن پنهنجي ۾ ڪئي پيرا ائين،
سوچڻ سوا رهندا ئي نه آهيون

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

حال جو اونو

اي منهنجا ازل!
ابد تائين منهنجو پيڇو ڪندڙ،
مونکي منهنجي حال تي ڇڏ،
مونکي ماضي ياد نہ ڏيار،
۽ مستقبل جي اون ڪان،
چونڪاري جي واٽ بہ ڏس،
جيئن مان بي اونو ٿي،
حال سنوارڻ جي خاطر،
پنهنجون سڀ صلاحيتون،
وقف ڪري سگهان.
اي منهنجا ازل!
ابد ڏانهن موٽڻ ڪان اڳ ۾،
جي منهنجو حال سنورجي ويو،
تہ وڏا طالع منهنجا ٿيندا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اٽاٽ

تون تہ نہ تو برسين اي بادل!
اڄ منهنجا نين تہ برسي پيا.
سارو سـر تہ سکي ويڙو،
سـکي ويو اڄ اتر لاڙ،
آهہ وچولي منجهہ رهيو ڇا ؟
سکر پل جي هيٺان پاٽي،
شاهہ درياهہ جو تاسارو پيٽ،
ٿي واري ساري ان مان اُڏري،
هر آئي وئي جو آدر ياءُ ڪري،
سوڪهڙي آساهہ منجهايو،
ماٺهون ڇا سڀ جهنگلي جيوت،
اپ تڪي تو آس لڳا ئي،
پوءِ نہ تو تون برسين بادل،
منهنجا نيڻ تہ ترسي برسي پيا هن

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مري ٽين نہ ماتِ

ساٿيا سارِجو،
مٿان وسارِجو،
تہ ڪو پنڌ ۾ هئو،
۽ اڌ ۾ مئو.
يا ٽٽي ڏينهن ۾ ٿڪو،
نہ ڪو ڏينهن ئي ٿِريو،
نہ ساٿي وريو،
نہ پنڌڙو ڪٽو،
اجان تہ ڏينهن ۾،
اهو ئي تاءُ آ،
وڏو انياءُ آ،
اجان تہ ديس ۾،
اهو ئي ڏهڪاءُ آ،
ديس جي سور ۾،
موت جي ٻہ ماريا،
سرڙا جنين ها واريا،
اوهان جي ساريا،
تہ پڪ چاٽجو،
نہ آس جا ڏيئا،
اجهو ڪي ٻريا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

۽ ساڻي پيو وريا.
۽ جهومندا جوانڙا،
ويڙهہ ۾ گهڙيا،
پتنگ جان سڙيا،
جُنگن جان وڙهيا،
۽ وڙهندا رهيا،
جوش وڌندا رهيا.
منڊ مسرڪڻ لڳي،
سنڌ جرڪڻ لڳي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نئين تاريخ لکو.

لکو لکو شاعرو اي اديبو لکو،
قوم جي تاريخ لکو.
ڪيئن وڏي جُــهد سان،
آندي جمهوريت آ.اسان،
ڪيترا ڪونڌر ڪهايا،
ڪيتريون جانيون وڃايون،
ڪيترا جيئرا جاڳندا،
ڳوڙها مسمار ٿيا،
ڪيئن ونيون،
بي وريتيون ٻٽيون،
پينرن پائر وڃايا،
ٻار مائن کان ڇنا،
ظلم جي ٿي انتها،
ماس ماڻهن جو سڙيو پئي اس ۾،
لاش بي گور و ڪفن،
پنهنجي وارث آس ۾،
ڪو ٻه ويجهو ڪونہ ٿي آيو انهن جي،
خوف ا ئين تاري هيو،
راڪاس جا ڏند هيرئان،
ڪيئن ٿي جهلجي سگهيا،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

هن جي آڏو ڪو بہ آيو،
بہ-ڪ هن جو ٿي ويو،
اي اديبو شاعرو!
تاريخ اڄ اهڙي لکو،
سچ جنهن جي پاڙ ۾،
ساک سچ جي رکو،
هيل تائين ڪوڙ جيڪو آ لکيو،
ڏوڙ ان جي منهن مکيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ماءُ موٽي ايندس

ٿون سڏيندين،
آءُ موٽي يار ايندس
ماءُ مري هيڪر ويس جي،
۽ ڪرائي غسلُ مونکي،
پوءِ پهرائي ڪفن،
لاش منهنجي کي کڻي،
ڪاڌي هلن،
۽ ٻڌيءَ لاهي جنازو،
مٽ متيءَ منهنجي مٿان،
پل تہ ساري سڀ وڃن،
تون ڪڙي ڪو قرب مون تي،
لاش منهنجي جي مٿان؛
يا قبر تي فاتحا ئي پڙهڻ لاءِ،
تو ڪنيا جي هٿ پنهنجا؛
يا وهايئہ لڙڪ ڪي،
۽ اندر تنهنجي پڪاريو،
ناءُ منهنجو،
ماءُ رهي سگهندس نہ پو،
آءُ مونکي پڪ پرين
آءُ موٽي ايندس ضرور.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نظم

اڄ به ائين ئي اجنبي،
ڪالهه هئي جيئن اجنبي
چهرا ڄاتل سڃاتل هوندي بہ،
گهور هڪڙي مون طرف اُڇلي،
نرڙ تي گهنڊ ريکائين نا هي،
تا وڃن منهن مٽڙ ٿيو.
جڏهن تہ ڪو ڪوڙهيو هجان مان،
پل وتان رُلنو ۽ رمندو،
هڪ گهٽيءَ جي موڙ ڪان،
ٻي گهٽيءَ جي موڙ تائين؛
ڪنهن نہ ڪيڪاريو مونکي،
هونءَ تہ چهرا سڀ سڃاتل ٿي لڳا،
جنهن کي مون ڪيڪار ڪئي،
تنهن ڏسي ڪنگهڪار ڪئي،
ڇو رنا ڪهڙي سبب،
ڪنهن بہ مُک تي،
مون ڏٺي ڪانہ ڪائي خوشي،
مُسرڪندڙ مُسڪرا ويا ڪاڏي لڏي،
ڏيهہ ڪنهن جي آسري تي ويا ڇڏي،
آهہ ويڳاڻي ائين ڏرتي ٻڻي؛
ڪانہ وزهين ڪان پئي اُن تي ڪٿي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

سپنڌ

تنهنجو جمڻ،
هڪ معجزي کان گهٽ ته نه آ،
تنهنجو وڌڻ ويجهڻ،
ڦلڻ ڦولڻ،
ڪيئن چوان هڪ ڪرشمو نا هه،
جنهن ۾ تنهنجي ماءُ جو رت ست،
پيءُ تنهنجي جي جسد،
خانداني اميدون،
سڀ ملي ٿيو آن جوان،
حسن تنهنجو آهه نکريو،
ڪيئن نه ڪو توکي ڏسي،
تو ڏانهن ائين ڇڪجي اچي،
ويتر اوهان جي سوچ جي سرهاڻ آ واسي فضا،
آءُ چا هڪڙو حقير،
تو ڏانهن جي ڇڪجي پيس،
تو چنبن چائي ڪنيو،
۽ ڏنو تو پيار اهڙو،
ٿي سڄي ساري ا وهان جي مان ويس.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

آس

ڪير آهين ڪير آهين؟
جو ڪڪر هيٺان پيو گنگنائين ؟
ڪنهن ڪان وڇڙي تون ويو آن،
ياد ڪنهنجي تي ستا وئي،
تنهنجو من ڪنهنجي لاءِ آهي اڪنڊو،
ڪنهنجون سارون تون سنياري،
هيٺن هنجون هارين پيو،
دور راهن ڏي نهارين پيو،
ڏس ادا راهي مسافرا
ڪير آهي؟
جو ڇڏي توکي ويو آ،
هيٺن گوند رءِ گڏي توکي ويو آ،
هن ڪٽي نظرون ڏ ٺو
۽ اک اک سان ملائي،
ڪجھ سليو گوندر گڏ ئي،
"مان ٿو جنهنکي ڳوليان،
سو پرين ماٺهو چون ٿا،
منهنجون هي خاڪي اکيون،
ڪين تنهنکي ڏسنديون،
هٿ ڇهي سگهندا نہ تنهنکي،
۽ نہ ڪو ٻول هن جا،
ڪن هي سگهندا ٻڌي،
آس ان سان آملڻ جي،
شل پرين پنهنجو پسان،
پوءِ خاڪي منهنجو وجود
پل رهي يا نا رهي".

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اجهل اکيون

مان نہ تو روڪي سگهان ھي نيڻ ٻنهنجا ،
تنهنجي وئي ڪان پوءِ سرتي ،
تنهنجي يادن جي انبارن مان ا تي ڪا ؛
ياد منهنجي ذهن جي پردي مٿان ،
جڏهن ڪڪر جي ڇانءَ جيان ،
ديرو دماڻي تي ڇڏي ،
ڪين تو ڪجھ ٻيي وٽي ،
بس رڳو ٿئي ٿان ءُ تنهنجو ،
هر هر اُچارڻي تي زبان ،
وس پنهنجو پاڻ تي هلندو نہ آ ،
پوءِ ڪري مان ڇا ٿڙي ،
ڪنڌ پاسو ڪو وٺي ،
ڪنڌ پنهنجي ڪي جهڪائي تو ڇڏيان.
ءِ نما ٽا نيڻ منهنجا ؛
تا وسن منهنجي مان وڃن نڪري پرين!
مان نہ تو روڪي سگهان ،
نير جون لارون لڙيل ،
ءِ ڳچ ڳاري تو وهان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

وصيت

مقبرو مون تي نہ اڏجو،
منهنجي مئي کانپوءِ عزيزو!
بس رکو هڪڙو نشان،
منهنجي وڏي کا ناهہ خوا هش
قبر منهنجي جي متان،
هي ننڍو ڪتبو لکي ڇڏجو تہ بس!
"هن قبر ۾ جو بہ آهي،
سو "ستر وارو" سدا ٿيندو هيو،
زندگي تنهنجي ڏکي ڪهڙي بہ گذري،
پڙڪ با قنين کا نہ کا،
۽ ادب جو ادنا هو خادم،
۽ ڪندو هو کارا کاغذ
شعر ۽ ونڌا سدا لکندو رهيو،
۽ ڪري ويو وقت پورو".
منهنجي مئي کانپوءِ عزيزو
مقبرو مون تي نہ اڏجو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مون ۾ تون

نہ مان جيت آهيان،
نہ ڪا هار پيارا
ڪٿين تون تہ مان ٿو وهسي پوان،
جي هارا ٿين تہ ڏک ۾ ڏري ٿو پوان،
ٿئي جيت تنهنجي،
اها جيت منهنجي تہ آهي،
تون مون ڪان جدا ٿيو ئي نہ آهين،
مان تو ڪان سوا،
هڪڙو پل پيي پرين
جدا ٿي جيئڻ جو نہ سوچي سگهان ٿو،
تون مون ۾ وسين ٿو،
مان تو ۾ جيئان ٿو،
مان تنهنجي ڪري ئي تہ دم ٿو ڪڍان،
تنهنجي ٻي دم سان ٿو زندہ رهان،
مون کي جيت جي ڪا ضرورت نہ آ،
نہ ئي هار تي ڪو دکي ٿو ٿيان،
هي سڀ ڪجهہ اوهان جو،
دل، جان، گهر گهاٽ منهنجو ڪٿي آ،
آ سڀ ڪجهہ اوهان جي حوالي پرين

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

حڪايت

اي ازل جي پياس منهنجي
زندگيءَ جي رڳ ۾ جهرڻي سندي،
ڪر نہ ڊوڙي تون تلاش
جو نہ ٿو لاءِ ڪو بہ جهرڻو،
ڪائنات ۾ نا هي لڪيل.
ايئن ڪٿي هيءَ آس اُڃ جي،
تون ابد ڏانهن راهي ٿي وڃين،
پل ڏسي هي خالقِ ڪائنات،
پنهنجي ثبات.
اي ازل جي پياس منهنجي
روز ڪيئي روح رڙندا ٿو ڏسان،
ايئن سڙندا ٿو ڏسان،
سچ جي ڪيڏي تپش آ تن مٿان،
ڪا ڪڪر جي ڇانو نا هي،
۽ نہ تن تي مون ڏٺي ڪا بوند برسي،
ڪا گهٽا پي ڪا نہ ترسي،
ڪيترو تن تي پڪاريو،
۽ ا پيون ٻانهون ڪري،
تي چيو: " اي خالقِ ڪائنات!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

"ڇا اسان لئہ ڪا نجات،
"تو لکي نا هي ڪڏهن،
"جو لکي نا هي ڪڏهن؟"
"ڏس هتي جهاتي وجهي،
"ڪيئن نہ آ جاتي ڇڪي،
"ڪيئن نہ پئي ترڦي هتي هيءَ زندگي،
"ڪيئن ڪري سا بندگي،
"تنهن وجائي شرمندگي
جا نہ پالهي درد کان!"
"تون ٻڌا ٿيءُ آسمان!
"آءُ پنهنجي مَن سندي،
"ڪيئن ٻجهايان پياس مان،
"جو ازل کان آهہ پياسو،
"پيار جي پالوٽ اِن تي ڪانہ ٿي،
"ڪو چمر چل تي پوي؛
"من منهنجو آ ازل کان پياسو،
"سو وڃي سيراب ٿي."

اوهانِ جي مرضي

اسان کي وساريو،
نہ ساريو سنڀاريو،
اسان ڪير آهيون،
اوهان کي ڇئون ڪيئن ؟
مگر ميت منهنجا،
اوهان جي اسان سان هئي پريت ڪڏهين،
اوهان جي سچي يار جيون سفر ۾،
سهانيون ڪِي راتيون،
اسان سان ملاقاتون،
۽ ڪا ريجهہ راحت،
رسامن جا چسڪا،
ڪريا جي ٻہ منهنجي اکين مان هيا ڳوڙها.
ڏئي ٺهڪ تن کي هو ٺاريو اوهان پي،
وساريو پلي پر،
پون ياد جڏهين اوهان کي او پيارا!
اهي ڏينهن سارا،
نہ سارڻ سوا ڪئن سگهندا رهي،
هو سانوڻ جي ڏينهن تتن ۾،
جڏهن ڪانو جي تي اک نڪتي،
تڏهن جنهن ڇپر ڇانءُ ۾،
چار پهر ڏينهن جا گهاريا هئا،
پون ياد اوهان کي پرين،
نہ وا پس وري نهاري ٿي وڃجو،
اوهان پل نہ اسان کي ساريو سنڀاريو،
اوهان جي آ مرضي او پيارا !

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ماڻا وسرتي

تون مونکي ماڻ ا وسرتي!
جيئن ٿو مان توکي ماڻيان،
پنهنجي تصور ۾ آڻ ا وسرتي!
مون جو ڏيان ڪيو آ توڏي،
تون آن منهنجي اکين ۾ پيئي،
ڪيڏي ڏور ٻہ هوندي مونکي،
نظرن کي تون ا وڏي آهين،
مون لئہ تون ساڳي آهين،
ساڀيان آهين،
ڪيئن چوان تون مون وٽ نا هين،
ڳالها ئين ٿي ٿهڪ ڏ ئين ٿي،
منهنجي من ۾ رقص ڪرين ٿي،
پنهنجون اکيون بند ڪري مان،
توکي آڏ ڏسان ويٺو،
پنهنجي خيالن جي پولارن ۾،
مون کي آڻي
تون ٻي مونکي ماڻ ا وسرتي!
پنهنجي تصور ۾ آڻ ا وسرتي!

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تخا تب

اي پيارا تاج بلوچ!
درد جي صحرا ۾ ڀٽڪي،
لفظن جو ماتم ڪندي،
ريگزارِ گل جي خوشبوءِ جو زهر،
ساهه سان پنهنجي اندر ۾ اوتي،
ڪيستائين مست الست ٿي،
ايئن رلندو ٿي رهندين؟
برق رفتار ٿي ويو آ وقت اڄ،
انتظارِ آدمي هن ڪي نہ آ،
هو نہ تو بيهي ڪنهين لئہ،
ڪيترا آيا ويا ويندا رهيا،
ڪڪ پن ٿيندا رهيا.
زندگي چوڙڻ ۽ ماڻڻ جو رڳو نالو نہ آ،
زندگي ڪائڻ پيئڻ چالو نہ آ.
زندگي آ جهد ڪنهن ڳالهہ لئہ،
زندگي ساهہ جو اچ وڃ،
روزگار جي گهاڻي ۾ پيڙبو رهڻ،
شهر جي ور وڪڙ رستن ۾ گم ٿي وڃڻ،
ڪنهن حسين ڇوڪريءَ جي،
ڇاتين ۾ منهن ڪي لڪائي،
زندگيءَ جي ڏوجهرن کان جهٽ پلڪ پاسي رهڻ،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ٿـهڪندو ۽ ڇهڪندو رهڻ نا هي رڳو زندگي.
يا ڪڏهن چاشني ڪنهن جي چپن جي چوسي وٺڻ،
۽ اکين ۾ وجهي اکيون،
ڏينهن ا ڀرئي ڪان لڙئي تائين،
ٻنان سوچڻ سمجهڻ جي ا ئين ويٺو رهڻ،
حسن ڪنهنجي جي ڪندي واڪاڻ گذري پل تہ ڏينهن،
۽ وساري ڏک ڏريندڙ زندگي،
۽ ڪري منهن موڙ هر ڪنهن سور کان،
ٻس اشارن ئي اشارن ۾ سلڻ سمجهڻ،
تون خود ٻڌا ئج ڪيتري ٿيندي سقل هيءَ زندگي،
سوچ تہ ڇا هي زندگي؟
زندگي ٺهڪ هڪڙو نا هہ منڙا!
۽ نہ آهي ڇهڪ ڪوئي زندگي،
پر ٺهڪ سان گڏ ڇهڪ پي آ زندگي،
زندگي نا هي رڳو ڪنهنجي گلا،
۽ نہ ڪا تعريف آهي زندگي،
زندگي ما ٽڻ بہ گهرجي،
زندگي چا ٽڻ بہ گهرجي،
درد جي صحرا مان گذري،
۽ سکن جي سيج ما ٽڻ لئہ جتن آ زندگي،
زندگي ڏاڍي مٺي آهي پرين!
پر سوچ ڪجهہ ڪيئن سنواريون زندگي،
۽ سوچ ڪجهہ ڪيئن گذاريون زندگي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نرتڪي

تہ اي نرتڪي! توکي خبر آ،
تہ تنهنجي نچڻ سان ئي،
زمانو ٿو جهومي پوي
۽ هر تنهنجي ادا تي،
پنهنجون سوچون وڃائي،
حواس باختہ ٿي وڃي ٿو،
جيستائين تون رقصان رهين ٿي،
تہ ڪهڙو بہ رنج و غم،
دنيا ۽ عقبا سند و،
ڪڏهن ڏيان ڪنهنجو ڇڪائي سگهي ٿو،
نہ گهر ٻار ڪنهن کي،
نہ ڪا پيٽ پرواهہ،
تنهنجي ادا ئن جي وچ ۾ ا چي ٿي،
تنهنجي پيرن هٿن جي چرپر سوا،
نظر ڪا ڏي ڦري ئي نہ ٿي،
لڳن سڀ ٿيون پتراٺيل اکيون،
اي نرتڪي! توکي خبر آ،
تہ غمن ۽ ڏکن کان تون ڏيندڙ نجات،
اجان ناچ ڪر تون اي ناري نياري
جو زمانو ڏکايل آ ڏاڍو،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

غمن ۽ ڏکن ڏ وجهرن ۾،
مسا ئل جي جي ڏيڻ ۾ قاتل هي ماٺهو،
۽ سوچن جي لوچن ۾ غلطان،
پيٽ پوڄا ۾ چارئي پهر،
ڪي لمحا گهڙيون يا جهٽ پلڪ،
انهن جي ڏيانن کي سوچن مان ڪڍي،
دنيا ۽ مافيها کي پلائي چڏين ٿي،
ته اي نرتڪي! توکي خبر آ،
هنن لاءِ تنهنجي عظمت جو ڪاٿو نہ آ،
هنن وٽ تون عظمت کي پهچي چڪي آن،
ته اي نرتڪي! توکي خبر آ.
ته تنهنجي نچڻ سان ئي،
زمانو ٿو جهومي پوي
۽ هر تنهنجي ادا تي،
پنهنجون سوچون وڃائي،
حواس باختہ ٿي وڃي ٿو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اياز

آءُ پٽائيءَ سان محوِ گفتگو،
ڪجھ ٻڌايان ۽ ٻڌان ٿو ڪيس پيِ،
هو هلي آيو هتي آهي سچل،
پنڌ ۾ سامي پيو آهي ٻڌان ٿو،
ڪين پنتي هو خليفو پيِ رهيو.
۽ ٻڌي سڀ دانهن منهنجي،
ٿا ڏسن چهرا پيا،
سنڌ ني ڪيترا پهرا ٿيا.
مون ڪيو ٿي عرض تن ڪي،
ڪالهہ هتڙان ئي اياز،
ويو چڏي سنڌ مان لڏي،
۽ سيد جو عاشقِ سنڌ،
ويو وڃائي وار پنهنجو،
مسئلا ايڏا اُڏا،
حل تن جو ناهہ ڪو،
ڪي رهن ڏ' تاڙ ۾ پاٽيءَ مٿان،
ڪيترا ڏاريا اچن ٿا روز پيا،
۽ وڃن سنڌ مٿان پيا چانئبا.
پيا سنياريون روز توڪي،
اي پٽائي موٽ ڪاءُ !
تون ڪڏهن ايندين وري،
جو سموري سنڌ جا،
سور ساري باهہ ٻاري،
۽ وڏ و ڪو مچ مچا ئي،
بيت وا ئيءَ ۾ سمورو سچ سما ئي،
ڏيھہ ساري کي ٻڌا ئي تون سگھين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

آزاد پنڇي

اي پکي! پرڏيهہ جا،
تي ويل واهيري سندي،
۽ انڌيرو ڇانيل آهي،
گھنگھور گھٽا جو آئي آ هي،
ڪيئن تون ويندين ڪھي،
ڪا گھڙي ڪا ٿي پلڪ،
ساهہ پٽ،
ساهہ پنھنجا پسر، هتي،
۽ رهي پئہ رات هتڙي،
پيار وند پالوت ڪر،
آءٌ ڇا ٽان تو سڄڻ،
ناهہ هت تنھنجو ٺڪاڻو،
تون پکي پرڏيهہ جو،
ناهہ آکيرو تو سندو هت،
اڄ ڪر منھنجي قبول،
جا آهہ منھنجي پيار جي،
۽ رهي پئہ را تہ هتڙي،
جيئن ٿئي ڪا روشني،
۽ ڏيهہ تان اوندهہ ٽري،
من تنھنجو ييي ڪري،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

شمشان سارو هي ٺري ،
پوءِ واٽ تنهنجي لاءِ ساڳي
پنڌ سڀ تنهنجا ڪچيل ،
۽ رَند سڀ تنهنجا ڏٺل ،
تون وچي سگهندين سويرو ،
ڪير روڪي ڪين سگهندءِ ،
تون تہ آن آزاد پنڇي ،
پوءِ مرضي تو سندي ،
تون وڃين توڙي رهين،
اي پکي! پرڏيهہ جا.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اٽل اصول

آءٌ سدا رهڻو نہ هان،
هي رند راهون هتي،
گهٽ گهير چڙي،
گهر ٻار ۽ دوست يار،
پنهنجا پرا وا يار اغيار،
هي ڏينهن وڏ ويرا،
سڀ ڀنيون ٻارا،
جسم جي رقص جون صدا ئون،
خوبصورت ادا ئون،
نہ روڪي سگهيون ڪنهن هلڻ هار کي،
نهاري ڏسو پل ا وهان پيار کي،
تہ نا هي زماني ۾ ڪوئي سدائين رهيو،
ڪوا وتار ڪوئي ولي،
نہ شاعر نہ پيغنبر سهي،
نشانيون ڇڏي يا ڏئي ڪو شعور،
ويو ڏ ور ڏ ور،
وئي راهہ ڪهڙي هو رمند و رهيو،
انهيءَ جي خبر ڪنهن نہ ڇاتي اجان،
ازل کان پرولي پڙاڏي پئي،

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

نہ چا تي ڪنهين ۾ نہ پاتي اڃان ،
اڃان پي اڃاتي پرولي اها ،
پر چوان ٿو پڪ سان پيارا پرين !
تہ هڪ ڏينهن مونکي بہ وڃڻو ئي تہ آهہ ،
تہ هڪ ڏينهن توکي بہ وڃڻو ئي تہ آهہ ،
تون اڄ ئي مڃي وٺ ،
سياڻي تہ مڃڻو ئي پوندءِ ،
تہ موت آهي اٽل ،
۽ وقت مقرر تي اچڻو بہ آ ،
انهيءَ کان لنوا ئي سگهيو ڪو نہ آهي
نہ ڪو آءُ انهيءَ کان بچي ٿو سگهان ،
جڙيو جو بہ آهي سو ڊهندو ضرور ،
ڪريو وس ڪيڏا ،
تہ خاڪي بدن ۾ نہ آ روح رهڻو ،
انهيءَ کي اصل ڏانهن آهہ ڪَهڻو ،
جسزو آهہ جنهن ڪّل سندو ،
انهيءَ سان وڃي آهہ ملڻو ضرور ،
اها پڪ آهي ،
انهيءَ ۾ نہ ڪو شڪ آهي .

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اي امان

ڪيتري پاپوهہ سان
عيد جو موقعو ملهائڻ خاطر،
ريل گاڏيءَ ۾،
اذيتناڪ رات گذاري،
ڏينهن سهاري،
صبح ساجهر اچي،
ڳوٺ پيرُو تيس.
هڪ ياڪر ڪنڊ ۾،
نرڙ تي منهنجي چمي،
ڪنهن نہ ڏني.
هيڏي هوڏي نظرون ڦريون،
ڦرنديون رهيون.
مايوس ٿي ورنديون رهيون.
تون تہ هن ڏيهہ مان،
ڪجهہ نہ ڪٺي،
سڀ ڪجهہ ڇڏي،
پونيرن گوندر گڏي،
راهہ رباني راهي ٿيئن.
بس قضا تي رضا،
اي امان!
پر نٿو هي من مڃي،
تون هتي يا هتي
اوسي پاسي،
گهر جي ڪنهن ڪنڊ ۾،
آهين ستل،
۽ تڪ ٻڌي مون ڪي تڪي،
هانءُ هلڪو پئي ڪرين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

غزل

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

- مان نہ توکي ڇهان تون نہ مونکي ڇهين
- منهنجي ٿيڙن جيان ٽڙي پئي آهين
- اوهان ئي وفائون ڪيون
- تون جي پرڇائين تہ مان پيي رسان
- گل ٽڙيو گل ٻوءِ ملي
- مونکي ٿي ڳولين
- واٽون راتيون ۾ ڪي رول
- جسم آهي سور منهنجو ڪيئن ڪيان
- پڙ مان لنگهندي هو توسان پاسو لڳو
- زندگيءَ ۾ يار ڪوئي هل هجي
- ڪنهنجي لاش تي آهہ اڄ ميڙو متو
- تند ڪائي تار ناهہ

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مان نہ توکي چھان، تون نہ مونکي چھين،
چا کريان اوا پرين، دل نہ تي منھنجي مڃين

مانَ من کي کيئن اچي، رات کيئن گذري پرين!
بس گھڙي ھڪڙي رھي، تون پيو سمھٽا وڃين.

مون ٻڌيون ٻانھون ٻئي، ڳل وڌم ڳارو پرين!
منٿ ھڪڙي مون ڪئي، چو نہ تو منھنجي مڃين.

عيد ڪن منھنجون اکيون، تون پوين ھڙي رھي،
سون تي مانَ پي پوان، ھڪ دفعو مون کي سڃين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

منهنجي ٽيڙن جيئان ٽڙي پئي آن،
اماس ۾ تارن جيان ڪِرڙي پئي آن.

ڳالهه مون خيري ڪئي پئي پر مڃني،
مان نه چاهيان تون ڪئين چڙي پئي آن.

رات ڪاري ۾ انڌاري، وڏ ڦڙو ۾ واهڙ،
ڪري ياد ڪو انجام، گهڙي پئي آن

منهنجو ڪمرو اونداهو، نه ڏيئو نه لاٽ،
چوڏهينءَ جي چنڊ جيان، ڪڙي پئي آن

ڪيترا ڏينهن ٽيا، تو نه مڃي منت ڪيا،
اڄ ته ڪانگهاريءَ جيان، مڙي پئي آن.

اوهان ئــي وفــائون ڪيـــون،
اوهان ئـــي جفــائون ڪيـــون.

پڌيون تــو نــہ ڇـو ڄاڻــان ا هـي،
اسان جيڪـي صدائون ڪيـون.

سَـــتيون سِــر ڪِلـي هـيج مـان،
اوهـان جيڪـي ادائـون ڪيـون.

ڳالهــہ مـون اوهـان جـي ڪئـي،
پـر اوهـان ڀـي نـدائون ڪيـون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تـــون جـسي پرڇـــائين تـــہ مـــان پـــي رئـــان
تـــون جـــي رئـــارين تـــہ ڳوڙهـــا اگهـــان

تـــون منـــتن ســـان تـــہ مڃـــين ٿـــي نـــہ تـــو
کـــين مـــون هـــو گهـتـــايو پنهنجـــي وســـان

رات ســـــبانت ۾ ســـــور جـــــي ســـــرور ۾
پيـــار پنهنجـــو پيـــو مـــان ٿـــي پســـان

نيـــنهن جـــي ميـــنهن ۾ چـــا بڇـــي آ ويـــو
لـــڙڪ بـــيهن نـــہ تـــا چـــا ورائـــي ڏســـان

تـــون جـــو هيڪـــر وئـــين نـــہ آئـــين وري
ڏيهـــہ آ اڄ ڏنـــو کيـــئن تـــو وٽ رســـان

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

گل تڙيا گل بوءِ ملي
جهونڪو لڳو خوشبوءِ پڳي

رات پر هڪ خواب ۾
جاڳ ائين جلندي رهي

ڪنهن پڇيو تنهنجو پتو،
مون ڏسي هن ڪي ڳلي

مان نہ قابل ڪئين هوس
مونکي بشارت تو ڪان ملي

تون سامهون آئينءَ پئي،
دل نہ مون کان ٿي پلي

رات محفل دنگ ٿي وئي،
ريت تو بن ويئي جلي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ساھہ سان مونکي لڳي آ
هيڏانهن هيڪر اچ هلي

مور ڪي پيي مات ڏئي وئيين،
ٿور، تو اچ آهه اهڙي ٿلي

رنج رسامان ٻن وجهي
هيڪر لڳائج ڳل ڪلي

سڪ منجهان سبارئي ستار
هن ڪاڻ نہ تي ٿئي دل جهلي

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

مون کي تي ڳولين،
پاڻ کي تي رولين.

تي کيڏي ٻاجھہ ٻکي،
جا ٻولي تي ٻولين.

پيج پني رات رني،
تي راز کيئي کولين.

ڳھرا ڳا ھت تيا آھن،
چاتيون تي چاچولين.

ڏينھن کتا پنڌ کندي،
چو راتيون تي رولين.

باک ڦٽي نہ پريت کٽي،
تي پاڳن کي پولين.

سانگ سڄاتم کانگ،
ٻولي اھڙي تي ٻولين.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

واٽــون راتيـــون ۾ ڪــي رول،
اڀ ڪپـر پيـرن پريـل جهـول،

سيڪا سڏڪي هنجـون هـاري،
سـاري پنهنجـا پنهنجـا ڊول.

ور وريتـي واجهـه وجهـي ٿـي،
نينهن نـہ ڪـٽ چاتين چـاچول.

آءُ اچــي ڏس منهنجـــا حـــال،
ايئن پڇـن شـل تنهنجـا پـول.

جاني چاڪـئـون آنهہ چڏي ويو،
ڪين، وٽن مون ڪـٽم ڪهـول،

واعدن تـي مون عمـر گـذاري،
پــاڙ پـرين اڄ پنهنجـا قـــؤل.

ڪيڏ و سـاهہ سـڪي ٿـو سـاجن،
شـال ٻـڌان مـان تنهنجـا ٻـول

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جسم آهي سور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان،
روح آ رنجور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان.

ڪئي اڏارون سڳنڌن جون، ڏس قول ٻه وڪريا پيا آهن،
ڪيڏو پورالو پور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان.

زخم چڪيل اڪ ڏرا ڏنل، آ حالت منهنجي ڪهڙي ٿي،
جسم سڄو ٿي سور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان.

ڪيڏو پرينءَ جو پنڌ پري، ٿو منهنجو هاٺي ڪنڌ ڌري،
پوءِ ٻه مِنُ آ مخمور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان.

سهٺا سارا ڪئين نظارا، ڪنهن تي اک ٿي ڪين ٻڌي،
ٿو دور نهاري نور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان.

ٿو ڪيئن جهٽي هڪ نظر سان، جوڀ وهي جڳ منجهه پيو،
اهڙو آهي شعور منهنجو، ڪيئن ڪيان مان ڪيئن ڪيان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پر مان لنگهندي تو سان ڪو پاسو لڳو،
جسم جو هڳاءُ آسا هن ۾ پکڙي ويو.

هت زات پر تات تنهنجي هئي لڳل،
مرڪي هيڪر تو ڪٽي مون ڏي ڏٺو.

جو سا هن ۾ سا هن نئو مايي اجهان،
پيار يري نگاهه سان تو مون ڏي ڏٺو.

ڪيئن پڇي بني جُو ءُ وڃي ڪوئي،
جنهن ڪي پيارو آهي پار ئي تنهنجو

جسم ڪي جسم هئي چڪ اهڙي ڪئي،
بنا سوچڻ سڌو تو وٽ اچي سهڙيو

ٿيون ڳالهيون تہ مڌ ر سر گونجيا
تنهنجو محفل ۾ جيئن ذڪر چڙيو

ڪاش! سمجهي سگهن گونگيون اکيون،
ماٺ رهندي به هو تو جو ڪجهہ چيو.

ڪيئن توکي سڏي ٿو سوچي ستار،
نانءُ تنهنجو نہ هو مون تو کان پڇيو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

توُن جي پـر چـائين تـه مـان پـي رسـان،
تـون جـي رئـارين تـه ڳوڙهـا اگهـان.

تـون منـٿن سـان تـه مجـبين ٿـي نـه ٿـو،
ڪين مـون پـي گهـٽـايو پنهنجـي وسـان.

راٽ سـانت ۾ بسـور جـي سـرور ۾ ،
پيـار پنهنجـو پيـو مـان پـي پـسـان.

نيـنهن جـي ميـنهن ۾ ڇـا بڇـي آ ويـو،
لـڙڪ بـيهن نـه ٿـا ڇـا ورائـي ڏسـان،

تـون جـو هيـڪـر وئـين نـه آئـين وري،
ڏيهـه آ اڻ ڏٺـو ڪيـئن تـو وٽ سـان.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ڪنهنجي تنا زي لاش تي آهي اڄ ميڙو متو،
ڪنهن انهيءَ لاش مان آ حوصلو ايڏو وتو.

ڪير ڪنهنجو تو تئي ۽ ڪير تو ڪنهن کان پڇي،
ڪو پڇي وريام تيو آ ڪير ڳاڙهي رنگ رتو

ڪنهن لڪائي ذات پنهنجي ڪنهن لڪايا پارڙا
ڪو ڏسڻ لاچار ٻٽيو ڪنهن ڏنو ڪنهن جو پتو.

آهه هرڪو خوف ۾ ڪم ڪار ڪنهن کان ڪيئن پڇي،
ڪير تو هيسائي ڪنهن کي ڪو اڳاڙي پيو پتو

ڪير ڪا هي تو اچي ڪڏ ڪيون ڪري ۽ ڪنڌ ڏئي
ڪير ان ويڙهاند مان ٻڏجي ويو آ بس چتو.

ڪير ٻلوانن مثل تو منهن ڏئي ۽ ماٽي مليو،
ڪير ڪنڌ کي تو جهڪائي، ۽ سڏائي ٻي ستو.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

تنند ڪائي تارناهه،
ياد ڪائي سارناهه

ڪيئن لڳي دلڙي هتي،
لونءَ ڪائي لار ناهه

تي پڇي ڪامي رڳو دل،
هت ته ڪائي ٺار ناهه

اڄ اچڻ تو گهر تسيم،
تو وٽان ڪيڪار ناهه

هونءَ ته تون آهين حڪيم،
ڪيئن دوا بيمار ناهه

تون اچين سوءُ بار اچ.
جهل، پل، ڪائي مار ناهه

ڏيهه ساري جي اندر،
سڪ ته ڪو ستار ناهه

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

زندگيءَ ۾ پيار ڪوئي هل هجي،
تنهنجي وارن ۾ ڪوئي گل هجي.

آءُ هجان ڪو سمنڊ اهڙو ئي وشال،
جنهن جي ڇولين ۾ ڪوئي ڇل هجي.

شل زندگي اهڙي عمارت تي پوي،
پيار جو جنهن ۾ ته ڪوئي ٿل هجي.

ڪيترو اڄ مست ٿو ياسين ستار،
ڄڻ ته پيتل ڦُل مٿان ڪو ڦُل هجي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

ترائيل

- جيئن ڪجل پائي اکين ۾، لالي لبن کي لاتئه
- پيا پوِنر پرن تو واسي جڳ کي واءَ هڳاءُ
- منهنجا منا مهنا ٿيا هاڻ تہ تون موٽي آ
- جاڻ اچي سج لٿو آهہ پري پنڌ پيو.
- چنڊ ڳليون سپ رلي، نيڪ پڳو ير تڪ مسافر.
- ڇاڇا نہ آهہ سنڌءِ سونهن سوائي آهي.
- رات جو ننڊ ۾ خواب ٿي تہ بڻجي آءُ
- ٻاهر ڪوئي ٻاڪاري ٿو.
- اسان ٻہ تنهنجا ٿي تہ آهيون سڄڻ.
- ڪئي رها ٽيون تو وئي يار رهجي ويون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

اسان ٻہ تنهنجا ٿي تہ آهيون سڄڻ،
تون پنهنجي دل کان پڇي تہ ڏس.
نہ ان ۾ پنهنجو پليا ٿي نہ آهيون سڄڻ،
اسان ٻي نہ تنهنجا ٿي تہ آهيون سڄڻ.

سڀکلائي ۾ کڏهن تون سوچي تہ ڏس،
نہ سوا ڪجهہ پي اسان نہ هيئون سڄڻ.
اسان ٻہ تنهنجا ٿي تہ آهيون سڄڻ.
تون پنهنجي دل کان پڇي تہ ڏس.

ڪيئي رهاٽيون تو وٽي يار رهجي ويون.
پاڻ رهي ڪين سگهئين، يادون جڏي وئين،
آيو ائين هئين، جڻ تہ ڪنهنجي تنڌي وئين،
وٽين نہ يار موٽڪي ٿونہ ڪڏي وئين.

وئين تہ جڻ هن شهر مان ٿي لڏي وٽين
پل ۾ اکين کان سوين ڳالهيون سلجي ويون،
چپ، رهيا جپ مگر، دليون رلجي ويون،
ڪيئي رهاٽيون تو وٽي يار رهجي ويون.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

جيئن ڪجل پائي اکين ۾ ، لالي لبن کي لائڻ،
ڏينهن ۾ اوندهه پيڳي ، شفق رنگ وکري ويو
پوءِ وري ڪولي دري ، مون گهر جهاتي پائڻ،
۽ ڪري اک سان اشارو ، هٿ چپن تي لائڻ

منهنجي چهري جا سپئي ورن ٿي چائڻ،
گسلگسنائڻ گيت پئي، سُر سنگيت وکري ويو،
آهه اجهان ياد پرين ،جو گيت پئي ڳائڻ،
جيئن ڪجل پائي اکين ۾ ، لالي لبن کي لائڻ.

پيا پؤ نر پرن ، تو واسي جڳ کي واءُ هڳاءُ،
تنهنجو نياپو مونکي مليو ، پوپٽ پر پکيڙيا.
مان تو چاٽان اي پرين! تنهنجو آهي لڳاءُ،
منهنجي آئي تو جو ڪيڙو ، منهنجو آدرياءُ.

مونکي مر ڪون آچيئڻ ، سنڌ سنڌ پاتو ساءُ،
لڙڪ لڙيا لارون ڪري ، مون کي موتي وکيريا.
لونءَ ڪانداري تنهنجي، آيئڻ هٿ جو چهاءُ،
پيا پنوءَ نر پرن ، تو واسي جڳ کي واءُ هڳاءُ.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

منهنجا منا مهنا ٿيا ، هاڻ تہ تون ير موٽي آ ،
مونکان پرچي ئي نہ تو ، روح رڙي تو ڪان سوا.
زندگيءَ تي پروسو ئي نا هي ،ياد اها ڪوٺي آ ،
هيءُ جياپو آهي جنهن تي ، سو تہ ڳيو روٺي آ.

نينهن وسي مينهن جيان ، ان جي نہ ڪا چوٽي آ،
رات رسي دلڙي ڪسي ،ڪونہ پيو تو ڪان سوا.
مان بہ تون ئي آهيان سائين ، ڪا نہ ڪا وچوٽي آ،
منهنجا منا مهنا ٿيا ، هاڻ تہ تون ير موٽي آ.

چاڻ اچي سج لٿو ،آهہ پري هي پنڌ پيو ،
ڪيئن چوان حياتي ڪيتري، منهنجي اجان.
موٽو آهي يا نا هي پرين! مان ڪيئن مڃان،
تو نہ آهي واڳ واري ، تو سوا مان ڪيئن وڃان.

راهہ مشڪل، دور منزل، مان نہ تو پولا پڇان،
آهہ سٽ، ۾ سر هڪو ،نا هہ مونکي سر پيو.
پوءِ بہ منهنجا پرين ، تو کي ڏسڻ لاشڪ ٿيو ،
چاڻ اچي سج لٿو ، آهہ پري هي پنڌ پيو

چنڊ، ڳليون سڀ رلي، نيٺ پيڳو تـڪ مسافر،
هرڻ اکيءَ پيرا نہ لڳا، و ڃون وسي جو آئيون.
ڪانگ لنوي اڪ ڦڙڪي، سانجهيءَ ٺاٽي ۾ ساجهر،
چنڊ ڳليون سـڀ رلي، نيٺ پيڳو تـڪ مسافر.

ڪتين ڪر موڙيا جڏهن، واٽون ڦلن سان ڇانئيون،
پيچل جو ڪجهہ بوليو، نـرت ڏني پئي تيئن ناتـر
چنڊ ڳليون سـڀ رلي، نيٺ پيڳو تـڪ مسافر.
هرڻ اکيءَ پيرا نہ لڳا، نيـٺ پيڳو تـڪ مسافر.

ڇـا ڇـا نـہ آهـہ، سـندئہ سـونهن سـوائي آهـہ،
تنهنجي ڇهري نہ لڪائي، تو ڇا لڪائي ڳالهہ،
تـوکي جـڏهين ڏٺـم، منهنجـي دل تـوائي آهـي،
ڇـا بہ ڳـڌ ري گهـڙي، يادڪنـدي سجائي آهـي.

نـنـڊ منهنجي ڦٽـي، تنهنجـي ٻـڌي ڪـائي ڳالهہ،
رات پهر اک نـہ لڳـي، دل جي تانگهہ تـوائي آهـي.
تنهنجي سـڪـنيءَ ڪالهہ سا ڳالهہ ٻڌائي آهـي،
ڇـا ڇـا نـہ آهـہ، سـندئہ سـونهن سـوائي آهـي.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

رات جو ننڊ ۾، خواب ٿي تہ ٻڌجي آءُ،
ڪئي ڳالهيون، تو سان سلڻ چاهيان ٿو.
ڏينهن ڏٺي، تو سان تہ ملڻ چاهيان ٿو،
تنهنجي نظرن ۾ ٿي رهڻ چاهيان ٿو.

توکي ڏسي دل کي نہ پلڻ چاهيان ٿو
ميگهہ ۾ کي ملهارون ٿي تہ ٻڌجي آءُ،
هٿ هٿ ۾ ڏئي تو سان هلڻ چاهيان ٿو
ڪئي ڳالهيون تو سان سلڻ چاهيان ٿو

ٻاهر ڪوئي ٻاڪاري ٿو،
اندر آهون اڌمان آهن.
ساهہ سڄڻ کي ساري ٿو،
ٻاهر ڪوئي ٻاڪاري ٿو.

ڪير ڪپڙ، تسي کو ڪاري ٿو،
پيڙين وارا سڙهہ سنباهن،
ٻاهر ڪوئي ٻاڪاري ٿو.
اندر آهون اڌمان آهن.

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

www.sindhsalamat.com books.sindhsalamat.com

پڙهندڙ نَسُل . پَ نَ

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾عبدالله حسين ” اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻِڪَ ”لُڙهندڙ نَسُل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ئي لکيو:

انڌي ماءُ ڄڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، ڪَڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، ٻَرندڙ، ڇُرندڙ، ڪِرَندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙُ، ياڙي، ڪاٺُو، ياڄوڪَڙُ، ڪاوڙيل ۽ وِڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان اِنهن سيني وِچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪٽي ڪمپيوُٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعنيٰ e-books ناهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهَڻ ۽ هِڪَ ٻِئي کي ڳولي سَهڪاريِ تحريڪ جي رستي تي آڻِڻَ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نَسل (پَنَ) ڪا بہ تنظيمَ ناهي. اُنَ جو ڪو بہ صدر، عُهديدار يا پايو وِجهندڙ نہ آهي. جيڪڏهن ڪو بہ شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو ڪُوڙو آهي. نہ ئي وري پَنَ جي نالي ڪي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو تہ پَڪَ ڄاڻو تہ اُهو بہِ ڪُوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وٽن جا پنَ ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نَسُل وارا پَنَ به مختلف آهن ۽ هوندا. اُهي ساڳئي ئي وقت اُداس ۽ پڙهندڙ، بَرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وِڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. بين لفظن ۾ پَنَ ڪا خُصوصي ۽ تالي لڳل ڪِلَب Exclusive Club نہ آهي.

ڪوشش اها هوندي تہ پَنَ جا سڀ ڪم ڪار سَهڪاري ۽ رَضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي تہ ڪي ڪم اُجرتي بنيادن تي بہ ٿِين. اهڙي حالت ۾ پَنَ پاڻ هِڪَٻِئي جي مدد ڪَرڻ جي اُصولَ هيٺ ڏي وَٺُ ڪندا ۽ غيرتجارتي non-commercial رهندا. پَنَن پاران ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز digitize ڪرڻ جي عَملَ مان ڪو بہ مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نہ ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊِجيٽائِيز ڪرڻ کان پوءِ بيو اهم مرحلو وِرهائڻ distribution جو ٿيندو. اِهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو تہ ڀلي ڪمائي، رُڳو پَنَن سان اُن جو ڪو بہ لاڳاپو نہ هوندو.

پَنَن کي ڪُليل اڪرن ۾ صلاح ڏجي ٿي تہ هو وَسَ پٽاندڙ وڌِ کان وَڌِ ڪتاب خريد ڪَري ڪتابن جي ليکڪَن، ڇپائيندڙن ۽ ڇاپيندڙن کي هِمٿائِن. پر ساڳئي وقت عِلم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪَنهن بہ رُڪاوٽَ کي نہ مڃن.

شيخ اَيازَ علمَ، ڄاڻ، سمجهہَ ۽ ڏاهپَ کي گيتَ، بيتَ، سِٽَ، پُڪارَ سان تَشبيهہ ڏيندي انهن سيني کي بَمن، گولين ۽ بارودَ جي مدِ مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو تہ:

گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪَرن ٿا.

... ...

ڄڻ ڄڻ ڄاڙ وڏي تي جَڳَ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇُپن ٿا؛
ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي مَنجهہِ پهاڙ ڇُپن ٿا؛

... ...

ڪالههَ هُيا جي سُرخ گُلن جيئن، اڄڪلهہ نيلا پيلا آهن؛
گيتَ بہِ ڄڻ گوريلا آهن........

... ...

هي بيتُ اَٿي، هي بَمَ- گولو،
جيڪي بہ ڪٽين، جيڪي بہ ڪٽين!
مون لاءِ ٻنهي ۾ فَرَقُ نہ آ، هي بيتُ بہ بَمَ جو ساٿي آ،
جنهن رِڻَ ۾ رات ڪَيا راڙا، تنهن هَڏَ ۾ چَمَ جو ساٿي آ ـ

اِن حسابَ سان اڻڄاڻائي کي ڀاڄَ تي اِهو سوچي مَڙهڻ تہ ”هاڻي ويڙهہ ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نہ وڃايو“ ناداني‌ءَ جي نشاني آهي.

پَنَن جو پڙهڻ عام ڪِتابي ڪيڙن وانگر رُڳو نِصابي ڪتابن تائين محدود نہ هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪجي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نِصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين

ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسُل جا پَنَ سيني کي چوءِ چالاءِ ۽ ڪينئن جهڙن سوالن کي هر بَيانَ تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جوابَ ڳولڻ کي نہ رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اٽل گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان بہ پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي اِن سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بَس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏِسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون ڀاڪِي پائي چيو تہ "منهنجا ڀاءُ
پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ".
- اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)